

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ
EVLİLİK UYUMU VE EVLİLİK
DOYUMUNA ETKİSİ

Sena YUNUS TOZAN

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Merve ÇEBİ

İSTANBUL – 2019

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ EVLİLİK UYUMU VE
EVLİLİK DOYUMUNA ETKİSİ**

SENA YUNUS TOZAN

144102003

DANIŞMAN: Dr. Öğr. Üyesi Merve ÇEBİ

İstanbul-2019

T.C.
ÜSKÜDAR
ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

..... Sosyal Bilimler ..... ENSTİTÜSÜ

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 144102003
Öğrenci Adı Soyadı	: SERA YUNUS TOZAN
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Dr. Doç. Üyesi Merve Sebi
Tezin Başlığı	: Çocukluk Çağı Travmalarının Etilik Uyumu ve Etilik Mena Etkisi

Toplantı Tarihi	: 22.09.2019	Saati	: 16.00
-----------------	--------------	-------	---------

Öğrenci Savunmaya : Geldi

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

- Yapılan savunma sınavında adayın tez çalışması başarılı bulunarak **KABUL** edilmesine,
 Yapılan savunma sınavı sonunda tez çalışmasının **DÜZELTİLMESİNE**, düzeltme için adaya ..... ay **EK SÜRE** verilmesine (en fazla 3 ay)
 Yapılan savunma sınavının sonunda tezin **REDDEDİLMESİNE**

OY BİRLİĞİ OY ÇOKLUĞU

İle karar verilmiştir.

Savunmada Tezin Başlığı : Değişmedi Değişti

Tezin Yeni Başlığı : Değişmedi

Öğrenci Savunmaya : Gelmedi

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki karar,

OY BİRLİĞİ İLE REDDEDİLMİŞTİR.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Başkan		
Danışman Üye	Dr. Doç. Üyesi Merve Sebi	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Berna A SARI	
Üye	Doç. Dr. Korkut Ulucan	
Üye		

(Tüm durumlarda jüri üyelerinin tez değerlendirme raporları gerekir.)

Sayı No :

Tarih : 22.09.2019

Yukarıda kimlik bilgileri belirtilen ve Anabilim Dalımız Yüksek Lisans Programı öğrencisinin Tez Savunma Sınav Tutanağı ve eklerinin Enstitü Yönetim Kurulunda görüşülmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Not: Bu forma orijinal raporlar (bir nüsha) eklenecektir.

Anabilim Dalı Başkanı
(Unvanı, Adı Soyadı, İmza)

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum 'Çocukluk Çağı Travmalarının Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Üzerine Etkisi' adlı çalışmanın kendi çalışmam olduğunu ve tüm aşamalarda bilimsel ahlak ve etik değerlere aykırı düşecek hiçbir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih:

.../.../...

Sena YUNUS TOZAN

İmza:

TEŞEKKÜR

Bu çalışma **çocukluk çağı travmalarının evlilik uyumu ve doyumu üzerine etkisinin incelenmesi** amacıyla yapılmıştır.

Bu araştırmada çok kısa bir zaman kalmasına rağmen benim danışmanım olmayı kabul edip, yetiştireceğimize dair beni umutlandıran ve motive eden sevgili danışman hocam Dr.Öğr.Üyesi Merve Çebi 'ye teşekkür ederim. Benim çalışmam için fırsatları olduğu her zaman maddi manevi yanımda olan annem Melike YUNUS'a, babam Nurettin YUNUS'a, kız kardeşlerim Büşra YUNUS ve Erva YUNUS'a teşekkür ederim. Uzmanlığımı alma sürecimde ruhen her zaman beni destekleyen ve motive eden sevgili eşim Onur TOZAN'a, uykusuz geceler de bana eşlik eden minik kızım Vera TOZAN'a ve bana desteklerinden dolayı eşimin annesi Nursen BEYHAN'a teşekkür ederim. Ayrıca programını değiştirip, bana destek olmak için her zaman yanımda yer alan canım arkadaşım Şüheda Nur DÖNMEZ'e çok teşekkür ederim.

Sena YUNUS TOZAN

İstanbul / 2019

ÖZET

SENA YUNUS TOZAN

Çocukluk Çağı Travmalarının Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumuna
Etkisi

Yüksek Lisans Tezi, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı

Ocak, 2019

Özet: Literatürde çocukluk çağı travmalarının yetişkinlik dönemine uzanan kalıcı psikolojik etkilerinin olduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın temel amacı; yetişkin örnekleminde çocukluk çağı travmalarının evlilik doyumu ve evlilik uyumu üzerindeki yordayıcı etkisini araştırmaktır. Araştırmaya 21-50 yaş arası, 128'i kadın 127'si erkek olmak üzere toplam 255 evli birey katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Sosyo-demografik Veri Formu, Evlilik Doyum Ölçeği, Evlilik Uyum Ölçeği ve Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ-28) kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda evlilik uyumu yüksek olan çiftlerin; evlilik doyumu, duygusal ihmali, cinsel istismarı ve çocukluk çağı travma düzeyleri, uyumsuz çiftlere göre anlamlı biçimde yüksektir. Yapılan korelasyon analizleri sonucunda ise, duygusal ihmal ile evlilik uyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki, çocukluk çağı travmaları ile evlilik uyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Katılımcılar sosyodemografik özellikler açısından incelendiğinde; üniversite mezunlarının evlilik uyum düzeyleri orta okul mezunlarından, çok yüksek ekonomik durumu olan bireylerin de hem evlilik uyumu hem evlilik doyumu düzeyleri orta seviyede ekonomik durumu olanlardan istatistiksel olarak anlamlı oranda yüksek bulunmuştur. Ayrıca evlilik uyumu ve evlilik doyumu düzeylerinin genç katılımcılarda daha yüksek olduğu da tespit edilmiştir. Bu bulgular ışığında çocukluk çağı travmalarının ve yaşam kalitesinin yetişkinlik dönemindeki evlilik uyumu ve doyumuna etki ettiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik Uyumu, Evlilik Doyumu, Travma, Çocukluk Çağı Travmaları

ABSTRACT

SENA YUNUS TOZAN

The Effect of Childhood Traumas on Marital Satisfaction and Marital Adjustment

Master Thesis , Department of Clinical Psychology

January, 2019

In Literature there is a valued fact that childhood trauma passes through the adulthood age. In this research the main purpose is to discuss about marriage relationships based on childhood traumas. The participants were 255 married couple, our age scale was in between 21-50 and we had 128 women, 127 men. This research collected datas from Socio-demographic data form, marriage satisfaction scale, marriage compliance scale and childhood trauma scale (CTQ-28). As a result for the couples that has the high harmony seems to have more liabilities than non-harmony marriages for the facts of marriage satisfaction, emotional neglect, sexual abuse and childhood trauma. According to applied correlation that is found that emotional neglect and childhood trauma had a positive relationship with marriage conformity. In the research according to participants socio-demographic level, it is found that university degreed couples resulted higher than secondary level graded couples for marriage satisfaction and marriage compliance. When we look at from economical status, high economic leveled individuals showed higher results than middle economic leveled individuals based on marriage satisfaction and harmony. Also younger participants had higher results in those values when we looked at the age scale. According to those results it can be said that childhood traumas have impacts on marriages based on satisfaction and harmony in couples relationship.

Keywords: Marital Adjustment, Marriage Satisfaction, Trauma, Childhood Trauma

İÇİNDEKİLER

Yemin metni	i
Önsöz / Teşekkür.....	ii
Özet	iii
Abstract	iv
İçindekiler	v
Kısaltmalar ve Simgeler Sayfası	vii
Tablolar Listesi	viii
1.GİRİŞ	1
2.GENEL BİLGİLER	3
2.1. Çocukluk Çağı Travmaları	3
2.1.2. Çocukluk Çağı İhmali	4
2.1.3.Çocukluk Çağı İstismarı	5
2.2. Evlilik	7
2.2.1. Evlilik Uyumu	8
2.2.2. Evlilik Doyumu	10
2.3. Çocukluk Çağı Travmaları ve Evlilik	12
2.3.1. Çocukluk Çağı travmaları ve Evlilik ile İlgili Yapılan Bazı Araştırmalar... 13	
2.4. Amaç ve Hipotezler	15
3. GEREÇ ve YÖNTEM	16
3.1 Katılımcılar	16
3.2. Veri Toplama Araçları	16
3.3. İşlem ve Verilerin Analizi	18
4. BULGULAR	19
4.1. Örneklem Grubuna Ait Betimleyici İstatistik Analiz Sonuçları	19
4.2. Demografik Fark Analizleri	20
4.3. Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi	33
4.4. Korelasyon Analizleri	36
5.TARTIŞMA	38
5.1. Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu ile Çocukluk Çağı Travmaları Arasındaki İlişki	38

5.2.Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumunun Sosyodemografik Verilerle İlişkilerinin Değerlendirilmesi	40
5.3.Evlilik Uyumu ile Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki	40
5.4.Evlilik Doyumu ile Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki	42
5.5. KISITLILIKLAR ve ÖNERİLER	44
KAYNAKÇA	45
ÖLÇEKLER	55
EK.1. Kişisel Bilgi Formu	55
EK.2. Evlilik Doyum Ölçeği	56
EK.3. Evlilik Uyum Ölçeği	58
EK.4. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇTQ-28)	60
ÖZGEÇMİŞ	64

KISALTMALAR LİSTESİ

EUÖ: Evlilik Uyum Ölçeği

EDÖ: Evlilik Doyum Ölçeği

ÇÇTÖ(CTQ-28): Çocukluk Travmaları Ölçeği

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1. Örneklem Grubuna Ait Betimleyici İstatistik Analiz Sonuçları	19
Tablo 4.2. Cinsiyet Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi	21
Tablo 4.3. Yaş Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi	22
Tablo 4.4. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi	24
Tablo 4.5. Ekonomik Durum Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi	25
Tablo 4.6. Herhangi Bir İşte Çalışıyor Musunuz? Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi	27
Tablo 4.7. Evlilik Yılı Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi ...	28
Tablo 4.8. Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi	30
Tablo 4.9. Kaçınıcı Çocuksunuz Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi	31
Tablo 4.10. Eşinizle Nasıl Evlendiniz Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi	32
Tablo 4.11. Ölçeklerden Alınan Ortalama Puanlar	33
Tablo 4.12. EUÖ'den Alınan Puanların İncelenmesi	33
Tablo 4.13. EUÖ'nden Alınan Puanlara Göre CTQ-28 ve Alınan Puanların İncelenmesi	35
Tablo 4.14. CTQ-28'den Alınan Puanların İncelenmesi	36
Tablo 4.15. CTQ-28 Alt Boyutu ve Toplum Puanı ile Evlilik Doyum ve Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	37

1. GİRİŞ

Travma bireyin üzerinde beden ve ruh açısından önemli ve etkili yaralanma belirtileri bırakan yaşantıdır (TDK, 2018). Çocukluk çağı travmaları ise; bireyin 18 yaşından önce maruz kaldığı, duygusal, fiziksel, cinsel istismar ve ihmaldir (Herman, 1992). Dünya sağlık örgütü ise bir yetişkin tarafından isteyerek ve yahutta istemeyerek yapılmış cinsel fiziksel ve ruhsal bütünlüğünü olumsuz etkileyecek davranışlar bütünü olarak tanımlamıştır (Dubowitz, 2002).

Çocukluk çağı travmaları, istismar ve ihmal olmak üzere 2 'ye ayrılır. Kozcu çocukluk çağı ihmali; çocuğun fiziksel, duygusal yönden sağlıklı gelişmesi için yapılması gereken davranışların yapılmaması olarak tanımlamıştır (Kozcu, 1990). Fiziksel ihmal; temel ihtiyaçlarının (beslenme, giyim, barınma) karşılanmaması iken, duygusal ihmal; ruhsal ihtiyaçlarının (duygusal yakınlık kurma, değersiz, sevilmeyen hissettirmek) karşılanmamasıdır (Kaplan, 2002). İhmal ve istismarı ayıran en önemli özellik ise; ihmalin pasif, istismarın aktif olmasıdır (Polat, 2007).

Çocukluk çağı istismarı, 0-18 yaş grubundaki çocukların kendisinden büyük bir erişkin veya kendisine bakmakla yükümlü ebeveyn veya bakıcı tarafından, fiziksel, duygusal ve cinsel yönden zarar verici davranışlara maruz kalmasıdır. (Oral,2001). Fiziksel istismar; yetişkin biri tarafından, fiziksel güç kullanarak, fiziksel hasara sebep olabilecek herhangi bir davranıştır. Duygusal istismar; sevgi ve ilgiden mahrum bırakma, aşağılayıcı sözler söyleme gibi ruhen hasara yol açan davranışlardır. Cinsel istismar ise 18 yaşından küçük bir çocuğun kendinden büyük erişkin biri tarafından cinsel tatmin ve doyum için kullanılmasıdır (Polat, 2007).

Evlilik farklı istek, ilgi ve ihtiyaçlara sahip iki kişinin, aynı evde yaşayıp hayatlarını paylaşmak, çocuk yetiştirmek gibi hedefleri olan, toplumsal onay almış, resmi bir birliktelik şeklidir (Özuğurlu, 1990). Evlilik uyumu Sabatelli (1998) için, iyi iletişim kurmak, önemli noktalarda ortak payda da birleşmektir (akt. Fidanoğlu, 2007). Evlilikte uyum evlilik hayatındaki memnuniyeti ve mutluluğu tanımlar (Tutarel-Kışlak ve Çubukça, 2002). Evlilik doyumunu, kişinin evlilik içerisinde ihtiyaçlarının karşılanıyor

oluşuna dair olan algısıdır. Bu ihtiyaçlar; sevgi, iletişim, ortak değerler, sadakat vb. kavramlardır (Çapkın, 2012).

Çocukluk çağında ebeveynlerle yaşanan iletişimler, ileriki yaşantımızdaki ilişkilerimizin temelini oluşturur (Sarı, 2012). Bu araştırmanın amacı evli bireylerde, çocukluk travmalarının evlilik uyumu ve doyumu arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. ÇOCUKLARI ÇAĞI TRAVMALARI

Travma kelimesi Yunanca bir kelime olup; yara ve hasar anlamına gelir. Tıpta ise travma kelimesi, vücudun incinmesi, yaralanması, vücudun doğal savunmasının bozulduğu ve iyileşmek için tıbbi desteğin gerektiği durumlardır. Benzer olarak, psikolojik travma “bireyin ruhsal iyilik halini ve kişisel bütünlüğünü koruma kapasitesini bozan bir durumdur (Türkcan, 1999).

Travma, kişinin daha önceden karşılaşmadığı olaylara karşı yaşadığı yoğun korku, dehşet ve çaresizlik durumudur. Travmatik deneyimler; insanlar tarafından olabileceği gibi; şiddet, cinsel istismar, saldırılar vb. istenmeden yaşanan olaylar da olabilir; trafik kazaları, doğal afetler ve benzerleridir (Aker ve Önen, 2006).

Çocukluk çağı travması, kişilerin 18 yaşından önce maruz kaldığı cinsel, fiziksel ve duygusal istismar ve ihmal veyahut anne-baba veya bakım verenin kaybı, terk edilme, boşanma, göç, şiddete tanıklık, doğal afetler ve kazalar sonucu ortaya çıkabilen travmadır (Herman, 1992).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 1999'daki Çocuk İstismarını Önleme Toplantısı Raporu'nda istismar ve ihmal kavramlarını netliğe kavuşturmuş, bir yetişkinin isteyerek veya istemeden yaptığı ve çocuğun cinsel, duygusal ve fiziksel sağlığını ve gelişimini olumsuz etkileyen davranışların hepsini çocuk ihmali ve istismarı olarak kabul etmiştir (Dubowitz, 2002).

Terr'e (1991) göre travmada; travmayı başlatan olaydan ziyade ona içsel ve zihinsel olarak ne tepki verdiğimiz önemlidir. Terr çocukluk çağı travmalarını iki bölüme ayırmıştır: Tip I Travma: Doğal afet, kaza veya cinayet gibi ani ve tek bir olay, Tip II Travma: Çocukluk çağında yaşanan fiziksel ve cinsel kötüye kullanım ve buna eşlik eden

koru dolu beklenti gibi uzun süreli ya da tekrarlayıcı olay şeklinde tanımlamıştır (Pfefferbaum ve Allen, 1998).

Çocukluk çağı travmaları ihmal ve kötüye kullanım(istismar) olarak ikiye ayrılır.

2.1.2. Çocukluk Çağı İhmali

Çocukluk çağı ihmali çocuğun güvenlik, beslenme, tıbbi tedavi, eğitim gibi fiziksel ihtiyaçlarının yapılmaması veya ilgi, destek, sevgi, duygusallık, bağlanma gibi duygusal ihtiyaçlarının karşılanmamasıdır (Walker ve ark.,1988). Bir başka deyişle ihmal, ailenin çocuğun yetişmesi için ihtiyacı olan sağlıklı ve güvenilir ortamı sağlamaması ve çocuğu tehlikelere karşı korumamasıdır (Kaplan,2002). Kozcu'ya göre çocuk ihmali; çocuğun sağlıklı bir şekilde gelişmesi için yapılması gereken davranışların yapılmamasıdır (Kozcu,1990). Ebeveynlerin çocuğu uzun süre çocuğu yalnız bırakması, ihtiyacı olduğunda yemek vermemesi ve bakımını sağlamaması gibi davranışları kapsar. İhmal, fiziksel ve duygusal ihmal olarak ikiye ayrılır (Kaplan, 2002).

Fiziksel ihmal; çocuğu terk etme, ihtiyacı olan sağlık hizmetlerini vermeme, eksik verme veya geç verme, yalnız bırakma; beslenme, yemek, giyim, temizlik ihtiyacını karşılamama, okul kaydı yapılmaması, tekrarlayan okul devamsızlığına izin verilmesi vb. şeylerdir (Kaplan, 2002). Şahin'e göre; fiziksel ihmal; yetersiz giyim, yetersiz beslenme, barınma, yetersiz bakım sonucu çocuğu tehlike ve zarara uğratmaktır (Şahin, 2008). Duygusal ihmal; çocukla duygusal ilişki kurmama, ruhsal ihtiyaçlarını göz ardı etme, sosyal kuralları öğretmeme; sevgi, şefkat, ilgi göstermeme, sosyal gelişimi için destek sağlamama vb. şeylerdir (Kaplan, 2002). Dursunkaya'ya göre duygusal ihmali; çocuğa yeterince duygusal destek ve duygusal yakınlık sağlayamamak veya çocuğun aile içi şiddete tanık olmasını engelleyememek, çocuğun bakımından sorumlu anne-baba veya bakıcının çocuğu seilmeyen, değersiz, hatalı, istenmeyen ve tehlikede hissetmesine sebep olan davranışlarda bulunmalarıdır (Dursunkaya, 2008)

İhmal denilince, gelişme ve büyüme geriliği olan psiko-sosyal uyum güçlüğü yaşayan, eğitim, sağlık beslenme, duygusal gereksinimleri karşılanmayan çocuklarda

akla gelmektedir. İhmal ve istismarı ayıran en önemli özellik ihmalin pasif, istismarın aktif bir davranış olmasıdır (Polat, 2007).

2.1.3. Çocukluk Çağı İstismarı

Çocukluk çağı istismarı 0-18 yaş grubundaki çocukların kendisine bakmakla yükümlü kişi veya kişiler tarafından zarar verici, kaza-dışı ve önlenemez bir davranışa maruz kalmasıdır. Çocuğun fiziksel, psiko-sosyal gelişimini engelleyen, gerçekleştiği toplumun kültür değerleri dışında kalan ve o toplumun uzmanı tarafından istismar olarak kabul edilen bir davranış olması gerekmektedir (Polat, 2007).

Çocukluk çağı istismarı ebeveyn, bakıcı veya bir yetişkin tarafından çocuğa yöneltilen, toplumsal kurallar ve uzman kişilerce uygunsuz ya da hasar verici olan, çocuğun gelişimini engelleyen ya da kısıtlayan eylemlerin hepsidir' şeklinde tanımlamıştır (Oral, 2001).

Polat' a göre çocukluk çağı travmaları 3'e ayrılır. Bunlar fiziksel istismar, duygusal istismar ve cinsel istismardır.

Fiziksel istismar; fiziksel hasara neden olan kırıkların, yanıkların, kesiklerin ortaya çıkmasına yol açan, çocuğun kaza dışı yaralanması sebep olan istismar şeklidir. En sık rastlanan şekli dövmedir. Bir tokattan çeşitli objelerin kullanımına kadar giden cezalandırma yöntemlerini kapsamaktadır (Polat, 2007). Fiziksel istismar; çocuğa bakmakla yükümlü kişi veya kişiler tarafından sağlığına zarar verecek ve bedeninde iz bırakacak şekilde davranılması, aşırı şekilde vücuda yönelik cezalandırmalar, bağlama, kapalı bir yerde kilitli tutmadır (Brown ve Anderson, 1991). Ulusal İnsidans Çalışması (NIS)-3'e göre: fiziksel istismar; çocuğun gelişimini, sağlığını ve onurunu zedeleyecek şekilde fiziksel güç kullanılması olarak tanımlanır. Sıkma, vurma, tekmeleme, ısırma, yakma, zehirlenme, sıcak su dökme, boğmayı içermektedir (Şahin, 2008).

Duygusal istismar; çocukların kendilerini etkileyen tutum ve davranışlara bırakılarak, sevgi, ilgi ve bakımdan mahrum bırakılmalar, toplumsal standartlara göre psikolojik hasara uğratılmalarıdır. Bu davranışlar statü, yaş, konumu, bilgi sahibi olması

gibi özellikler ile çocukların üzerinde etki sahibi olan kişi ya da kişiler tarafından uygulanır. Çocuğa; sevilmeyen, istenmeyen, değersiz olduğunun hissettirilmesi, hakaret edilmesi, aşırı emir verme, yok sayma, alay etme, küçümseme, tehdit etme, kusur bulma, yapabileceğinden fazlasını bekleme gibi sözel saldırılar ve duygusal zarar vermeleri kapsar (Polat, 2007). Walker ve ark. 'na göre duygusal istismar; çocuk veya ergenin, psikolojik ve duygusal sağlığını zorlayacak seviyede küçük düşürücü yorumlara, alaylara, sözel tehditlere maruz kalmasıdır (Arık-Binbay, 2009). Duygusal istismar hakkında başka bir tanım ise; aşağılayıcı, küçümseyici, onur kırıcı, fiziksel olmayan cezalandırma, tehdit eden sözel şiddettir (Dursunkaya, 2008). Duygusal istismarda fiziksel ve cinsel istismarda olduğu gibi somut bulgular yoktur, tek başına olabileceği gibi çoğunlukla fiziksel ve cinsel istismarla birlikte bulunur (Polat, 2007).

Cinsel istismar; psikososyal gelişimini tamamlamış ve 18 yaşından küçük bir çocuğun yetişkin birisi tarafından cinsel doyum için kullanılmasıdır. Teşhircilik, genital bölgeleri elleme, ırza geçme, röntgencilik, pornografi gibi birçok seçeneği olan bütün davranışları kapsamaktadır (Polat, 2007). Benzer bir görüşe göre cinsel istismar; cinsel gelişimini tamamlamamış çocuk veya ergenin bir yetişkin tarafından ya da kendisinden 4 yaş ve üstü büyük bir kişi tarafından cinsel arzu ve isteklerini karşılamak için; tehdit, zor ve güç kullanarak, kandırma yoluyla o kişiyi istismar etmesidir (İşeri, 2008). Walker ve ark. için cinsel istismar; bir çocuğun kendisinden en az 5 yaş büyük birisi veya kendisinden en az 2 yaş büyük bir aile ferdi tarafından; uyarılması, cinsel organının okşanması, kendi cinsel organını çocuğa gösterme veya çocuğun kendi cinsel organını göstermeye zorlanması, çocuğun pornografi aracı olarak kullanılması, vajinal ve anal ilişkiye girilmesi gibi şeylerdir (Arık-Binbay, 2009). Cinsel istismarda üstünde durulması gerekenler; çocuk ile istismarcı arasındaki yaş farkı, istismarcının kullandığı yöntemler ve istismarın verdiği zarardır. Çocukların maruz kaldığı cinsel istismar türlerini cinsel organlara dokunma, çocuğun bacakları arasına penisin yerleştirilmesi, cinsel penetrasyon (genital,anal, parmak, cisim), cinsel sömürü(çocuk pornografisi ve fuhuşu), oral seks, temas içermeyen istismar (seksi konuşma ve yorumlarda bulunma, cinsel öneri, teşhircilik) ve röntgencilik başlıklarında toplanmıştır. Cinsel istismar gizli olarak meydana gelir ortaya çıktığında ruhsal yıkımı yüksek olduğu için genellikle saklanır. Bu yüzden çocuk istismarlarında tespit edilmesi en zor olandır. Cinsel istismar; en acı veren,

en travmatik olan ve en az istatistik verilere sahip bir istismar modeli olarak belirtilmiştir (Page, 2004).

2.2. EVLİLİK

Toplumsal yaşamın sürmesi ve insanların hayatını devam ettirebilmesi için aile oldukça önemlidir. Kişiler, sevgi ihtiyacı, beslenme, duygusal gelişim, bakım, psikolojik gelişim, kültürel değerleri kazanma, eğitim, zihinsel gelişimi sürdürme gibi temel ihtiyaçlarını aile de karşılarlar. Bunlarla birlikte ailede kurulan ilişkiler, kişilerin sosyal becerilerinin ve kişiliğinin gelişmesini sağlayıp, onları topluma hazırlar ve kişilerin topluma uyumunu gerçekleştirir (Çelik, 2009).

Evlilik; farklı arzu, ilgi ve ihtiyaçlara sahip iki kişinin aynı evde yaşamak, çocuk yapmak ve yetiştirmek, hayatlarını paylaşmak gibi hedefleri olan, toplumsal olarak onaylanmış, yazılı bir sözleşme ile bütün toplumların yasak olarak görmediği cinselliğin, karşılıklı yaşandığı birliktelik şeklindedir (Özüğurlu, 1990). Evlilik değişik disiplinler tarafından farklı bir şekilde tanımlansa da aslında iki bireyin, resmi olarak onaylanmış bir şekilde birlikte yaşamalarıdır (Çelenoğlu, 2011). Bir diğer fikre göre evlilik iki kişilik bir psikolojik sistemdir. Evlenerek bir araya gelen bireylerin hedefi, psikolojik, fizyolojik ve toplumsal olarak ihtiyaçlarını giderecek bir ortam oluşturmaktır (Gülerce, 1996).

Evlilik; kültürler arasında değişiklikler göstermesi ile birlikte, bütün toplumlar da geleneksel olarak oturmuş ve resmi olarak kabul görmüş tek birliktelik şeklindedir. Bu birliktelik şekli toplumları ayakta tutan en önemli güçlerden birisidir (Tarhan, 2017). Benzer başka bir deyişle evlilik; toplumsal yapıyı toplumsal yapıyı etkileyen kültürel bir olgu; duygusal, resmi, biyolojik yönleri olan sosyal bir sistemdir (Tutarel-Kışlak, 1999).

Literatürde Bubenzer ve West (1993) evliliğin beş özelliği tanımlamıştır. Bunları şöyle sıralamışlardır; evlilik süreç içinde gelişen esnek olunması gereken bir ilişkidir, ikincisi evli olmak farklı değerlere ve bakış açısına sahip iki kişinin geçmişin birbirleriyle birleşmesi demektir. Üçüncüsü evlilikte geçmiş, şimdi, gelecek vardır. Eşler geçmiş öyküleriyle geleceğe yönelik planlar yaparken bağlanırken, şimdinin de ayakta kalmasını sağlarlar. Dördüncüsü evlilik ilişkisinde destek alışverişi vardır. Beşincisi eşlerin

bireyselliği söz konusudur, bu bireyselliğe saygı duyulur ve destek verilir (akt.Akın ve Çelik, 2015).

Psikoanalitik yaklaşımda evlilik obje ilişkileri kuramı üzerine kurulmuştur. Bu kurama göre evlilik kişilerin ilk obje(nesne) ile kurdukları ilişkinin yaşamları boyunca devam ettirmelerini üzerinedir. Kişilerin eşleriyle kurdukları iletişimleri, ilk nesne (bakım veren) ile kurdukları ilişkinin devamı ve tekrarı olduğunu iddia etmektedir. Psikoanalitik evlilik yaklaşımı evlilik ilişkisinin küçük yaşlardan itibaren kişinin geliştirdiği obje(nesne) ilişkilerine göre şekillendiğini belirtmekte ve transferansın evlilik üzerindeki etkisi üzerinde durmaktadır (Akın ve Çelik, 2015). Analitik kuramdaki bir başka görüş ise göre eşlerin birbirlerine karşı bilinç düzeyinde ve bilinçdışı düzeydeki beklentilerinin evliliğin dengesini sağlamada etkili olduğu teoridir. Eşlerin yaşadığı fanteziler ve savunma mekanizmaları, ilişkinin niteliğini belirlemede önemli bir payı vardır. Eşlerin birbirlerinden beklentileri karşılandığı zaman uyum gerçekleşirken, karşılanmadığı zaman uyum gerçekleşmeyeceği düşünülmektedir (Kastro, 1998).

2.2.1. Evlilik Uyumu

Evlilik uyumu, çiftlerin uyumlu birlikteliklerinin sonucu olarak evlilik hayatındaki memnuniyeti ve mutluluğu da tanımlar (Tutarel-Kışlak ve Çubukça, 2002). Sabatelli(1988) 'ye göre uyumlu evlilik; eşlerin birbirleriyle iyi iletişim kurabildiği, hayatın önemli alanlarında uzlaşma sağlanabildiği, anlaşamadıklarında her iki tarafı da memnun eden ortak bir çözüm bulunabilen evliliktir (akt.Fidanoğlu, 2007). Spanier (1976) ise evlilikte uyumu, eşlerin günlük hayata ve hayat içinde değişen yaşam koşullarına uyum sağlaması ve eşlerin birbirlerine uygun olarak değişmesi ve esneyebilmesi olarak tanımlamıştır (akt Özeydincik, 2014). Evlilik uyumunun oluşması için eşlerin, evlilik süresince birlikte değişmelerinin gerekliliği kaçınılmazdır. Bu süreçte uyumu bozacak sağlıklı ve sağlıklı çatışmaların farkında olmak ve problemleri mantıksal olarak çözmeye çalışmak yararlı olmaktadır (Çelik, 2009a).

Literatürdeki bir başka araştırmada ise Fincham ve Beach(1999); partnerler arasındaki görüş farklılıkları, evlilik uyumunu bozacak çatışmalara neden olabilmektedir.

Bu çatışmalar problemlerin çözümünü zorlaştırıcı davranışlar sergileme tutumuna sebep olabilmekte, bu da eşlerin ailesi sağlığını fiziksel ve ruhsal yönden olumsuz etkilemektedir (akt. Tutarel-Kışlak, 1999).

Evlilikte, eşlerin akraba ilişkileri, ev içi sorumlulukları paylaşımları, çocuklara ilişkin sorunlar, boş zaman aktiviteleri, gelirin yönetimi, problem çözme, karar verme, duyguları ifade etme, beklentiler, değerler, amaçlar gibi şeylerle ilgili düşüncelerinde ortak bir noktaya varmaları evli çiftlerin evliliklerinde uyumlu olduğunu gösterir ve boşanma olasılığını azaltır (Şener ve Terzioğlu, 2002). Evlilik uyumu yüksek olan çiftlerin birlikte daha çok zaman geçirdikleri, farklı aktiviteler yaptıkları ve birbirlerine anlayışlı davrandıkları görülmüştür. Birbirleri ile iyi anlaşılan eşlerin evlilik uyumlarının da yüksek olması beklenmektedir (Erbek ve ark., 2005). Sabatelli (1984) uyumlu evlilikte çiftlerin birbirleri ile ilişkilerinde sorun yaşamadığı belirtilmiştir (Curun, 2006).

Evlilikte uyumun en önemli belirleyicilerinden birisi de evlilikten ne beklendiğidir. Beklentilerin gerçekçi olup olmadığı, eşlerin beklentilerin birbiriyle örtüşüp örtüşmemesi evlilikte uyumun kalitesini belirler. Beklentiler birbirlerine ne kadar yakınsa evlilik uyumları o kadar yüksektir (Tarhan, 2017). Evlilik uyumu, çiftlerin birbirlerine olan ilgilerini, hedeflerini, hayata bakış açılarını, değerlerini paylaşmaları ve ilişkiden aldıkları doyumunu kişisel değerlendirmeleridir (Yeşilyaprak, 2003).

Evlilik uyumuna etki eden bazı faktörler; ebeveynlerin evliliğinin mutluluk düzeyleri, cinsiyete bağlı rollerde yetiştirme düzeyleri, tanışma ve nişanlılık süresinin miktarı, evliliklerinin aile ve arkadaşlar tarafından onaylanma düzeyi , evliliğin ve nişanlılığın başlarında birbirlerine uyum sağlayabilmeleri, evlenme yaşı, dini veya etnik geçmiş birliği, eğitim düzeyinin yüksekliği ve toplumsal statü, çocukluk döneminde , ebeveynler ile iyi ilişkiler kurabilmek gibi durumlar görülmektedir (Özgüven, 2001).

Dönmez (2000) 'in araştırmalarına göre evlilik doyumunda kişilerin ihtiyaçlarının (psikolojik, biyolojik, toplumsal, sosyal) evliliğin iç dengesini bozmadan yaşanması mevcuttur. Fakat bu tanımlamaların çoğunda evlilik uyumu ve doyumunu arasında net bir

fark gözlenememektedir. Bunun sebebi uyum olan evlilikte doyum da olacağı düşüncesidir ve aslında her iki kavramda birbirini destekler ve tamamlar (Curun, 2006).

Evlilik uyumu ve evlilik doyumu çoğu zaman birbirlerinin yerine kullanılan kavramlar olsalar da olarak literatürde farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Evlilik uyumu ile evlilik doyumu kavramları arasında yüksek korelasyon olduğundan ötürü birbirlerinin yerine kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bu durum, doyumlu çiftlerin aynı anda uyumlu da oldukları ile açıklar. Evlilik uyumu ve evlilik doyumunun aynı kavramlar olduğunu savunur. Fakat bazı araştırmacılar doyumun ve uyumun farklı kavramlar olduğunu ifade etmişlerdir (Yılmaz, 2001).

2.2.2 Evlilik Doyumu

Evlilik doyumu, bireyin evlilik ilişkisinde gereksinimlerini karşılama derecesine dair algısıdır. Bunu oluşturan şeylerin başında aşk, sadakat ve paylaşılan birtakım değerler gelmektedir. Bunların yanı sıra, kişilik özellikleri, kültürel faktörler, eğitim durumu, evlenme şekli, cinsiyet, meslek, gelir düzeyi, problemlerin çözüm şekli, evlilikten beklentiler, evlilik doyumunu etkileyen birtakım değişkenlerdir. Bireyin evliliğinde doyum yaşaması; hayatta mutlu olabilmesi ve gelecekteki hedeflerini gerçekleştirmesi açısından bireyi olumlu etkilemektedir. Evliliğinin doyumsuz olması da bireyde negatif duygular yaratmakta, geleceğe umutsuz bakmasına sebep olmaktadır. Evlilik doyumunun yüksek olması evliliğin sürmesine pozitif etki ederken, evlilik doyumunun düşük olması hem psikolojik hem de fiziksel olarak kendilerini ve birbirlerini yıpratmalarına neden olabilmektedir (Çapkın, 2012).

Bir başka görüşe göre evlilik doyumu; evlilik içerisinde çevresel ve kişisel olarak çiftin kazandığı psikolojik tatmindir. Çevresel boyutlar; kararlarda eşitlik, baskınlık, kazanç, çalışma problemleri, paylaşım gibi şeylerdir. Kişisel boyut ise; çiftin birbirlerine olan sevgi tutumu, cinsel doyumları, iletişim tarzları ve kendilerini ifade edebilmeleri gibi şeylerdir (Sokolski ve Hendrick, 1999).

Evlilik doyumu; çiftlerin birbirleriyle uyumlu ilişki, orta yol bulma, eşitlik, aile geçmişi ve bağları alt boyutlarını içermektedir. Eşle doyumlu ilişki, dostluk, sevgi, ortak bir dünyayı paylaşmak, iletişimin ve cinsel doyumun artması, doyumlu ilişki sonucu yaşam şartlarıyla ilgili problemlerin azalması, eşin sevdiğini algılamak, eşin gözünde kendini çekici hissetmek, ilişkiye başkalarının karışmaması alt boyutlarını içermektedir (İmamoğlu, 1995).

Evlilik doyumu; temel ihtiyaçlara (iletişim, bakım, cinsel doyum vb.) bağlıdır. Bir ilişkinin doyumlu olması; partnerin diğer partnere, temel ihtiyaçlarını karşılayabileceği konusunda güvenmesiyle bağlantılıdır (Hazan ve Shaver, 1994). Benzer bir bakış açısına göre evlilik doyumu; bireyin evlilik ilişkisindeki ihtiyaçlarını karşılamasına bağlı düşüncesidir. Bireyin kendi ilişkisini algılama şekli de denilebilir (Tezer, 1986).

Evlilikte doyum, temelde çiftler arasındaki iletişimin yeterli düzeyde, canlı ve sağlıklı olmasına bağlıdır. Doyumlu bir evlilik; çiftlerin hayatın her bölümünde, birbirlerini maddi ve manevi yönden tamamlamaları olarak tanımlanabilir (Özügürlü, 1990).

Evlilikte kişiler arası ilişkinin temeli partnerler arası davranışlar olarak görülse de, bazı araştırmacılar bu davranışların sosyo-kültürel prosesler olmadan anlaşılamayacağını savunmaktadır. Sosyo-kültürel proses, mikro ve makro bağlamlar olarak 2 ye ayrılır. Mikro bağlamlar; eşlerin geçmiş yaşantıları, çocuk sahibi olma ve yaşamdaki stres kaynaklarının içinde, makro bağlamlar ekonomi, küreselleşme, ayrımcılık gibi makro bağlamlardır. Kişiler arası işleyişlerin etkileri, sosyo-kültürel işleyişlerin etkilerine göre daha erken ortaya çıksa bile, sosyo-kültürel işleyişler de partnerlerin ilişki şekillerini, karşılaştıkları engelleri ve ilişkilerini sürdürmede kullanacakları kaynakları uzun vade de etkileyeceği düşünülmektedir (Bradbury vd., 2000).

2.3. ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI ve EVLİLİK

Geçmiş ilişkilerimiz ve hayatımız; evlilik ilişkisi ve doyumunu üzerine etki edebilmektedir. Çocukluk döneminde geliştirilen bağlanma tarzları ilişki doyumunun önemli birer yordayıcısıdır. Geçmişteki ilişkilerimiz, anne-baba, eski romantik ilişkiler, yakın arkadaş ve şu an hayatımızda bulunan eşler bağlanma tarzlarının oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Güvenli bağlanmaya sahip olanlar ve rahat yakınlık kuranlar yüksek evlilik doyumunu sahiptirler (Haldford ve Markmen, 1995). Bowlby 'nin bağlanma kuramında da bundan bahsedilir. Çocukluk döneminde güvenli yakınlık kurmuş bireyler yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerinde diğerlerine göre daha olumlu özellikler gösterirler (O'Leary ve Smith, 1991).

Çocukluk çağında geliştirilen şemalar bireylerin yetişkinlik dönemindeki yaşantılarında etkilidir. Hayatın erken dönemlerinde ebeveynlerle yaşadığımız iletişim, sonraki yaşantımız da dünyaya dair bütün ilişkilerimizin temelini oluşturduğundan önemlidir. Ebeveynlerin dinamikleri çocuğun da dünyaya dair dinamiklerine dönüşebilmektedir (Sarı, 2012).

Partnerlerin her birindeki çözümlenmemiş çocukluk çatışmalarının var olduğu evlilikler; nevrotik ailelerin temelini oluştururlar. Bu ailelerdeki çocukların döngünün içine girmeleri kaçınılmazdır. Bu içine girdikleri döngü kişilik gelişimlerini derinden etkiler (Wolff, 2002).

Partner tercihlerinin biyolojik olarak açıklanmasında, genetik olarak benzerlik ve içgüdüler üzerinde yoğunlaşmıştır. İç güdüler, kadın-erkek partner tercihlerini ve temel insan davranışlarını açıklamaktadır. Bazı varsayımlara göre; genetik olarak benzer karakterdeki kişilerin, birbirlerini aramaya ve birbirlerini destekleyici ortam sağlamaya eğilimleri vardır (Atwood, 1993).

Bradbury, Fincham ve Beach (2000)'e göre de evlilik doyumunda; eşlerin geçmiş yaşantılarının önemli olduğu belirtilmektedir. Evlilik doyumunu üzerinde etkili olduğu tespit edilmiş bazı durumlar; kişilerin anne ve babalarının ayrılmış olması, iletişim

şekilleri, partnerlerden birinin depresyon öyküsü veya hastalık sahibi olması ve bağlanma şekilleridir. Ayrıca partnerlerin meslekleri, maddi durumları, cinsiyetleri ve evlenme yaşları da evlilik doyumu üzerinde etkisi bulunan demografik değişkenlerin arasında bulunur (akt. Canel, 2007).

2.3.1. Çocukluk Çağı travmaları ve Evlilik ile İlgili Yapılan Bazı Araştırmalar

Finkelhor ve arkadaşları (1989) araştırmalarında çocukluk çağı travmaları alt boyutu olan cinsel istismara maruz kalmanın cinsel ilişki doyumu ve evlilik ile ilgisi bulmayı amaçlamıştır. 2630 evli kişinin katıldığı çalışmanın sonucunda çocukken cinsel istismara maruz kalmanın yetişkinlik dönemindeki cinsel ilişki ve evlilik doyumunu negatif yönde etkilediğini bulgulamışlardır.

Nelson ve Wampler (2000) çalışmalarında çocukluk çağında travmalara maruz kalmak ile düşük evlilik doyumu ve yüksek oranda aile parçalanması arasında bir ilişkinin var olduğunu saptamışlardır.

Whisman (2006) araştırmasında çocukluk çağı travmalarının yetişkinlikteki evlilik sonuçlarına incelemiştir. Araştırmanın sonucuna göre 18 yaşından önce istismara uğramış kişilerin evlilik doyum puanlarının düşük olduğu ve boşanma oranlarının travma yaşamayan bireylere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Godbout ve ark. (2009) araştırmalarında çocukluk çağında şiddete maruz kalma, aile içi şiddet, bağlanma tarzları ve evlilik uyumunu incelemiştir. 315 erkek ve 329 kadın olmak üzere toplam 644 kişinin katıldığı araştırmanın sonucunda çocukluk çağında şiddete maruz kalmış kişilerin, terk edilme endişesi ile samimiyetten kaçınma davranışı gösterdiklerini ortaya konmuştur. Bu da şiddetin dolaylı ve doğrudan kişileri etkilediğini göstermektedir. Çocukluk çağında şiddetin bağlanma tarzları ve evlilik uyumunun da anlamlı bir etkisi olduğunu bulgulamışlardır.

Reyome (2010) çocukluk çağı travmalarının yetişkinlik dönemindeki partner ilişkilerine olan etkilerini araştırdığı çalışmada, çocukluk çağı travmaları mağdurlarının yetişkin olduklarında yakın ilişkilerinde duyguları anlama, duyguları ifade etme, uyum ve güven gibi problemlerle karşılaştıkları saptanmıştır.

Karakuş (2012) araştırmasında çocukluk çağı istismarı ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 490 üniversite öğrencisiyle yapılan araştırma sonucunda, duygusal istismar ile güvenli bağlanma arasında , fiziksel istismar ile kaygılı bağlanma arasında ve duygusal istismar ile kaçınan bağlanma arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda çocukluk çağı istismarı yaşayan kişilerin, ileriki yaşamlarında güvensiz bağlanma stilini geliştirdikleri ortaya konmuştur.

Yücel (2014) çalışmasında çocukluk çağı travmalarının; genç yetişkinlik dönemindeki psikopatolojik semptomlar, bağlanma, aşk tutumları ve ilişki yeterliliklerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma İstanbul'da bir vakıf üniversitesindeki öğrencilerden oluşmaktadır. 20-30 yaş arası toplam 1234 kişi olmak üzere; bunların 176'sı çocukluk çağı istismara uğradığını belirten, 1058 istismara uğramadığını belirten katılımcılardır. Araştırmanın bulgularına göre çocukluk çağında travmatik yaşantıların yetişkinlikteki ilişki yeterliliklerine, aşk tutumlarına ve psikopatolojik semptomlara pozitif anlamlı bir etkisi olduğu bulunmuştur.

Maneta ve arkadaşları (2015) çocukluk çağı travmaları alt boyutu olan duygusal istismara maruz kalmış bireylerin, yetişkinlik dönemindeki muhalif duygulara karşı hassasiyet, empati ve evlilik doyumu ile ilişkisini araştırmıştır. Araştırmada İlişki Memnuniyeti Ölçeği ve Çocukluk Çağı Travma Ölçeği (CTQ-28) kullanılmış ve araştırmaya çocukluk çağı istismarına maruz kaldığını belirten 156 evli çift katılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre her iki cinsiyette de çocukluk çağı travmalarının yetişkinlik döneminde zıt duygulara karşı hassasiyet, empatik yaklaşım ve evlilik doyumu ile negatif yönlü anlamlı bir ilişkisinin olduğu bulunmuştur.

Literatüre bakıldığında evlilik uyumu, evlilik doyumu ve çocukluk çağı travmaları; bağlanma, alkol, aşk tutumları, cinsellik, öfke, kaygı, depresyon somatizasyon

gibi birçok farklı değişkenle arasındaki ilişki incelenmiştir. Çocukluk çağı travmalarının evlilik uyumu ve evlilik doyumu ile ilişkisi ayrı ayrı incelenmiş olmasına rağmen çocukluk çağı travmalarının evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine etkisinin birebir incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmada çocukluk çağı travmalarının evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine etkisine bakılarak, literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

2.4. AMAÇ VE HİPOTEZLER

Bu araştırma ile evli bireylerde, çocukluk çağı travmalarının evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, çocukluk çağı travmalarının yetişkinlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumu ile ilişkili olduğu varsayımı öne sürülmüştür.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1.Katılımcılar

Araştırmaya, %50,2'si (n=128) kadın, %49,8'İ (n=127) erkek olmak üzere toplam 255 evli birey katılmıştır. 21 yaşın altında olan ve evli olmayan bireyler çalışmaya dahil edilmemiştir. Tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş gönüllü olur formu alınmıştır. (Tablo 4.1)

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamada kullanılan veri toplama araçları; Sosyodemografik veri formu, Evlilik Doyum Ölçeği, Evlilik Uyum Ölçeği ve Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ-28)'dir.

Sosyodemografik veri formu; literatür bilgileri göz önünde bulundurularak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Araştırmacı tarafından yazılı ve elektronik ortamda doldurtulan bu form; cinsiyeti, yaşı, eğitim durumunu, ekonomik durumu, iş durumunu, evlilik yıllarını, çocuk sayısını, ailelerinde kaçınıcı çocuk olduklarını ve eşle evlilik şekillerini içermektedir.

Evlilik Doyum Ölçeği (EDÖ): Çelik ve İnanç (2009) tarafından geliştirilen EDÖ'nin 5'i olumlu, 8'i olumsuz toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Örneklem grubundaki evli bireylerden bu maddelerde belirtilen (5) bana tamamen uygun ile (1) bana hiç uygun değil arasındaki Likert tipi derecelendirmeyi kullanarak yanıtlamaları istenmiştir. Ölçekten alınacak en yüksek puan 65, en düşük puan ise 13'tür. Ölçekteki olumsuz anlam içeren 8 madde (1.,2.,5.,8.,10.,11.,12.,13.) ters çevrilerek puanlanmaktadır. Ölçekten yüksek puan almak evlilik doyumunun yüksek olduğunu göstermektedir (Çelik ve İnanç, 2009).

Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ): Evlilik Uyum Ölçeği (Marital Adjustment Test), Locke ve Wallace (1959) tarafından, evliliğin niteliğini ölçmek için, en temel ve ayırt

edici olduğu düşünölen sorulardan oluşturulan bir ölçektir. Bu ölçekte; genel evlilik uyumu ve özellikleri, aile bütçesi, hayata bakış açıları, cinsellik gibi konularda anlaşma ve anlaşmama derecesi, çatışma çözümlemesi gibi alanlardaki ilişki tarzı değerlendirilmektedir. Türkiye’de geçerlik ve güvenilirlik çalışması, Tutarel-Kışlak (1999) tarafından yapılmıştır. Buna göre, iç tutarlık katsayısı(Cronbach Alpha) orjinale yakın düzeyde .84 ve iki yarım test güvenilirliği(split-half) $r = .84$, ölçeğin Türk örnekleminde kullanılabileceğini göstermektedir. Ölçeğe ait puanlamada Freeston ve Plechaty (1997) sistemi daha uygun bulunmuştur. Bu durumda toplam puan 58, kesme noktası ise 43 olarak ele alınmıştır. Toplam puanın yüksek olması evlilik uyumunun yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca kesme noktası olan 43 puandan az puan alan grup uyumsuz evlilik, 43 puandan fazla puan alan grup ise uyumlu evliliğe sahip olarak sınıflandırılmıştır. (Tutarel-Kışlak, 1999).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ-28): Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği(ÇÇTÖ); 1994’te Bernstein ve arkadaşları tarafından yapılan, çocukluk çağındaki duygusal, fiziksel, cinsel kötüye kullanım ve fiziksel ve duygusal ihmali değerlendiren 28 soruluk ölçektir. Her çocukluk çağı travması tipi için olası puanlar 1 ile 5 arasında değişir. Travmanın minimizasyonunun değerlendirildiği üç soru bulunmaktadır. Kişinin bu sorulardan kaç tanesine 5 puan verdiği hesaplanarak elde edilen travmanın minimizasyonu puanı, kişinin inkar düzeyini göstermektedir. Çocukluk çağı cinsel istismar (madde 20,21,23,24,27), fiziksel istismar (madde 9,11,12,15,17), duygusal istismar (madde 3,8,14,18,25) ile duygusal ihmali (madde 5,7,13,19,28) ve fiziksel ihmali (madde 1,4,6,2,26) geriye dönük sorgulamaktadır (Aslan ve Alpaslan, 1999). Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması 2012 yılında Şar ve arkadaşları tarafından yapılmıştır. Bu çalışmaya göre ölçeğin iç tutarlılığı (Cronbach Alfa), 0,93 olarak bulundu. Gutmann yarım test katsayısı ise 0,97 olarak bulunmuştur. Bu ÇÇTÖ puanlarının hesaplanmasında önce olumlu ifadelerden (madde 2, 5, 7, 13, 19, 26, 28) elde edilen puanlar ters çevrilir (örneğin 1 puan 5 puana, 2 puan 4 puana döndürölür). Beş alt puanın toplamı ÇÇTÖ toplam puanını verir. Alt grup puanları 5-25, toplam puan 25-125 arasındadır. Olumlu ifade olmasına rağmen minimizasyonla ilgili (madde 10, 16, ve 22) maddelerin puanlarını ters çevirmeye gerek yoktur. Çünkü bu üç madde sadece travmanın inkarını ölçmekte ve toplam puanı etkilememektedir. Minimizasyon puanını hesaplamak

için bu üç maddenin her birinden alınan sadece 5 puan (en yüksek) cevapları hesaba katılır ve bunları hepsi 1 puan olarak sayılır. Bunların toplanması ile 0-3 puan arasında bir minimizasyon puanı elde edilir. (Şar ve ark., 2012). Cinsel istismar ve fiziksel istismar için 6 puan ve üstü, fiziksel ihmal ve duygusal istismar için 8 puan ve üstü, duygusal ihmal için 13 puan ve üstü anlamlı kabul edilmektedir. Toplamda 35 puan ve üstü kesme değeri olarak kabul edilmektedir (Aydemir, Ö. & Köroğlu, E., 2007).

3.3. İşlem ve Verilerin Analizi

Çalışmanın onayı Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan alınmıştır. Katılımcılar internet ortamı üzerinde bilgilendirilmiş gönüllü olur formunu onayladıktan sonra çalışmaya katılmış ve tüm ölçekleri yine internet ortamında doldurmuşlardır. Katılımcılar sırasıyla Sosyodemografik veri formu, Evlilik Doyum Ölçeği, Evlilik Uyum Ölçeği ve Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğini doldurarak çalışmayı tamamlamışlardır. Elde edilen verilerin analizi için IBM SPSS 21 Windows paket programı kullanılmıştır. Veriler normal dağılmadığı Normallik Testi ile belirlenmiş ve Normal dağılıma uygun hale getirilip, Parametrik testlerde kullanılan “Manova Testi, Bağımsız gruplar t testi ve Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Örneklemi oluşturan bireylerin Sosyo-Demografik özelliklerinin belirlenmesi için “Frekans” analizi yapılmıştır. Çocukluk çağı travmaları ile evlilik doyumu ve uyumu arasındaki ilişkilerin tespit edilmesi için Korelasyon analizi yapılmıştır.

4.BULGULAR

4.1. Örneklem Grubuna Ait Betimleyici İstatistik Analiz Sonuçları

Araştırmaya dahil olan katılımcıları betimleyici istatistik analiz sonuçları aşağıda belirtilmiştir (Tablo 4.1).

Tablo 4.1. Örneklem Grubuna Ait Betimleyici İstatistik Analiz Sonuçları

DEĞİŞKEN		N	%
Cinsiyet	Kadın	128	50,2
	Erkek	127	49,8
Yaş	21-30	145	56,9
	31-40	72	28,2
	41 ve üstü	38	14,9
Eğitim Durumu	İlkokul	3	1,2
	Ortaokul-Lise	29	11,4
	Üniversite	223	87,5
Ekonomik Durum	Çok İyi	12	4,7
	İyi	129	50,6
	Orta	105	41,2
	Kötü	9	3,5
Herhangi Bir İşte Çalışıyor Musunuz?	Evet	168	65,9
	Hayır	87	34,1
Evlilik Yılı	0-5	166	65,1
	6-15	51	20,0
	16-25	25	9,8
	26 ve üstü	13	5,1
Çocuk Sayısı	Yok	117	45,9
	1	70	27,5
	2	51	20,0
	3 ve üstü	17	6,7
Ailenin Kaçınıcı Çocuğunuz	1	113	44,3
	2	66	25,9
	3	38	14,9
	4 ve üstü	38	14,9
Eşinizle Nasıl Evlendiniz	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini aldık	217	85,1
	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini almadık	11	4,3
	Ailemiz tanıştırdı, bizim onayımızı aldı	24	9,4
	Ailemiz tanıştırdı, bizim onayımızı almadı	2	,8
	Kaçarak evlendik	1	,4

4.2. Demografik Fark Analizleri

Sosyodemografik verilerle elde edilen değişkenler bağımsız değişken olarak kullanılmış ve bağımlı değişken olarak belirlenen evlilik uyumu, evlilik doyumu ve çocukluk çağı travmaları ve alt boyutlarına etkisi, Gruplar arası t testi kullanılarak incelenmiştir.

Katılımcıların evlilik doyum düzeyleri “**cinsiyet**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)}=-2,103$; $p=.037$). Erkeklerin evlilik doyum ortalama puanları, kadınlara göre anlamlı biçimde yüksektir.

Katılımcıların evlilik uyum düzeyleri “**cinsiyet**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,941$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal ihmal düzeyleri “**cinsiyet**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,336$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel ihmal düzeyleri “**cinsiyet**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,238$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel istismar düzeyleri “**cinsiyet**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}= 1,653$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal istismar düzeyleri “**cinsiyet**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,260$; $p>,05$). Katılımcıların cinsel istismar düzeyleri “**cinsiyet**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,596$; $p>,05$). Katılımcıların çocukluk çağı travma düzeyleri “**cinsiyet**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,228$; $p>,05$). Cinsiyet değişkenine yönelik Gruplar arası t testi sonuçları Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2. Cinsiyet Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi

Ölçekler	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SD	t	p
EDÖ	Kadın	128	49,63	9,47	-2,103	,037
	Erkek	127	51,91	7,71		
EUÖ	Kadın	128	39,44	9,15	-,941	,347
	Erkek	127	40,44	7,81		
Duygusal İhmal	Kadın	128	10,15	3,76	,336	,737
	Erkek	127	9,99	3,67		
Fiziksel İhmal	Kadın	128	6,48	1,96	,238	,812
	Erkek	127	6,42	2,03		
Fiziksel İstismar	Kadın	128	5,29	0,72	-1,653	,100
	Erkek	127	5,47	1,02		
Duygusal İstismar	Kadın	128	7,07	2,37	,260	,795
	Erkek	127	6,99	2,42		
Cinsel İstismar	Kadın	128	5,80	1,51	,596	,552
	Erkek	127	5,69	1,48		
CTQ-28	Kadın	128	34,79	7,70	,228	,820
	Erkek	127	34,57	7,87		

Katılımcıların evlilik doyum düzeyleri “yaş” değişkenine göre MANOVA testi ile incelenmiştir. Yaş değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(2-252)}=1,484$; $p<,05$). 21-30 yaşa sahip bireylerin evlilik doyum düzeyleri, 41 ve üstü yaşlarında olanlara göre anlamlı düzeyde yüksektir. Katılımcıların evlilik uyum düzeyleri “yaş” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Yaş değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(2-252)}=8,739$; $p<,05$). 21-30 ve 31-40 yaşlarına sahip bireylerin evlilik uyum düzeyleri, 41 ve üstü yaşa sahip olanlara göre anlamlı düzeyde yüksektir.

Katılımcıların duygusal ihmal düzeyleri “yaş” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Yaş değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=1,388$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel ihmal düzeyleri “yaş” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Yaş değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,302$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel istismar düzeyleri “yaş” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Yaş

değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,008$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal istismar düzeyleri “yaş” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Yaş değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,046$; $p>,05$). Katılımcıların cinsel istismar düzeyleri “yaş” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Yaş değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,617$; $p>,05$). Katılımcıların çocukluk çağı travma düzeyleri “yaş” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Yaş değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,314$; $p>,05$). Yaş değişkenine yönelik Manova testi sonuçları Tablo 4.3’te sunulmuştur.

Tablo 4.3. Yaş Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi

Ölçekler	Yaş	N	$\bar{x}$	SD	F	p
EDÖ	21-30	145	51,70	8,42	4,220	,016
	31-40	72	50,78	8,17		
	41 ve üstü	38	47,16	9,91		
EUÖ	21-30	145	41,39	7,65	8,739	,000
	31-40	72	39,56	8,96		
	41 ve üstü	38	35,13	9,12		
Duygusal İhmal	21-30	145	10,21	3,61	1,388	,252
	31-40	72	9,50	3,68		
	41 ve üstü	38	10,63	4,08		
Fiziksel İhmal	21-30	145	6,38	1,70	,302	,739
	31-40	72	6,47	2,40		
	41 ve üstü	38	6,66	2,17		
Fiziksel İstismar	21-30	145	5,39	0,83	,008	,992
	31-40	72	5,38	1,01		
	41 ve üstü	38	5,37	0,88		
Duygusal İstismar	21-30	145	7,03	2,30	,046	,955
	31-40	72	6,99	2,52		
	41 ve üstü	38	7,13	2,56		
Cinsel İstismar	21-30	145	5,79	1,53	,617	,540
	31-40	72	5,79	1,61		
	41 ve üstü	38	5,50	1,08		
CTQ-28	21-30	145	34,79	7,28	,314	,731
	31-40	72	34,13	8,65		
	41 ve üstü	38	35,29	8,00		

Katılımcıların evlilik uyum düzeyleri “**eğitim durumu**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)}=-2,468$; $p<,05$). Üniversite mezunlarının evlilik uyum düzeyleri, ortaöğretim mezunu olanlara göre anlamlı biçimde yüksektir.

Katılımcıların evlilik doyum düzeyleri “**eğitim durumu**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-1,691$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal ihmal düzeyleri “**eğitim durumu**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,343$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel ihmal düzeyleri “**eğitim durumu**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=1,304$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel istismar düzeyleri “**eğitim durumu**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,176$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal istismar düzeyleri “**eğitim durumu**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,710$; $p>,05$). Katılımcıların cinsel istismar düzeyleri “**eğitim durumu**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,762$; $p>,05$). Katılımcıların çocukluk çağı travma düzeyleri “**eğitim durumu**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,882$; $p>,05$). Eğitim durumu değişkenine yönelik Gruplar arası t testi sonuçları Tablo 4.4’te sunulmuştur.

Tablo 4.4. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi

Ölçekler	Eğitim Durumu	N	$\bar{x}$	SD	t	p
EDÖ	Ortaöğretim	32	48,34	8,41	-1,691	,090
	Üniversite	223	51,11	8,70		
EUÖ	Ortaöğretim	32	36,50	9,68	-2,468	,014
	Üniversite	223	40,43	8,23		
Duygusal İhmal	Ortaöğretim	32	10,28	4,39	,343	,732
	Üniversite	223	10,04	3,61		
Fiziksel İhmal	Ortaöğretim	32	6,88	2,42	1,304	,280
	Üniversite	223	6,39	1,92		
Fiziksel İstismar	Ortaöğretim	32	5,41	0,87	,176	,861
	Üniversite	223	5,38	0,89		
Duygusal İstismar	Ortaöğretim	32	7,31	2,26	,710	,478
	Üniversite	223	6,99	2,41		
Cinsel İstismar	Ortaöğretim	32	5,94	1,63	,762	,447
	Üniversite	223	5,72	1,48		
CTQ-28	Ortaöğretim	32	35,81	8,47	,882	,379
	Üniversite	223	34,52	7,67		

Katılımcıların evlilik doyum düzeyleri “**ekonomik durum**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Ekonomik durum değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)}=2,716$; $p<,05$). İyi-çok iyi düzeyde ekonomik duruma sahip olanların evlilik doyum düzeyleri kötü-orta ekonomik duruma sahip olanlara göre anlamlı düzeyde yüksektir. Katılımcıların evlilik uyum düzeyleri “**ekonomik durum**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Ekonomik durum değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)}=2,342$; $p<,05$). İyi-çok iyi düzeyde ekonomik durumu olanların evlilik uyum düzeyleri, kötü-orta düzeyde ekonomik durumu olanlara göre anlamlı düzeyde yüksektir.

Katılımcıların duygusal ihmal düzeyleri “**ekonomik durum**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Ekonomik durum değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,508$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel ihmal düzeyleri

“ekonomik durum” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Ekonomik durum değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,13$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel istismar düzeyleri “ekonomik durum” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Ekonomik durum değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,104$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal istismar düzeyleri “ekonomik durum” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Ekonomik durum değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,901$; $p>,05$). Katılımcıların cinsel istismar düzeyleri “ekonomik durum” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Ekonomik durum değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,664$; $p>,05$). Katılımcıların çocukluk çağı travma düzeyleri “ekonomik durum” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Ekonomik durum değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,841$; $p>,05$).

Tablo 4.5. Ekonomik Durum Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi

Ölçekler	Ekonomik Durum	N	$\bar{x}$	SD	t	p
EDÖ	İyi – Çok İyi	141	52,08	8,96	2,716	,007
	Kötü - Orta	114	49,14	8,10		
EUÖ	İyi – Çok İyi	141	41,05	7,90	2,342	,020
	Kötü - Orta	114	38,56	9,05		
Duygusal İhmal	İyi – Çok İyi	141	10,04	3,66	,508	,849
	Kötü - Orta	114	10,11	3,79		
Fiziksel İhmal	İyi – Çok İyi	141	6,52	2,15	,13	,488
	Kötü - Orta	114	6,35	1,76		
Fiziksel İstismar	İyi – Çok İyi	141	5,42	0,98	,104	,448
	Kötü - Orta	114	5,33	0,76		
Duygusal İstismar	İyi – Çok İyi	141	7,03	2,36	,901	,982
	Kötü - Orta	114	7,04	2,45		
Cinsel İstismar	İyi – Çok İyi	141	5,72	1,48	,664	,762
	Kötü - Orta	114	5,78	1,52		
CTQ-28	İyi – Çok İyi	141	34,74	7,92	,841	,893
	Kötü - Orta	114	34,61	7,63		

Katılımcıların evlilik doyum düzeyleri **“herhangi bir işte çalışma durumu”** değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Herhangi bir işte çalışma durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,874$; $p>,05$). Katılımcıların evlilik uyum düzeyleri **“herhangi bir işte çalışma durumu”** değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Herhangi bir işte çalışma durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,644$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal ihmal düzeyleri **“herhangi bir işte çalışma durumu”** değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Herhangi bir işte çalışma durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-1,278$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel ihmal düzeyleri **“herhangi bir işte çalışma durumu”** değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Herhangi bir işte çalışma durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,804$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel istismar düzeyleri **“herhangi bir işte çalışma durumu”** değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Herhangi bir işte çalışma durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,609$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal istismar düzeyleri **“herhangi bir işte çalışma durumu”** değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Herhangi bir işte çalışma durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,677$; $p>,05$). Katılımcıların cinsel istismar düzeyleri **“herhangi bir işte çalışma durumu”** değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Herhangi bir işte çalışma durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,162$; $p>,05$). Katılımcıların çocukluk çağı travma düzeyleri **“herhangi bir işte çalışma durumu”** değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Herhangi bir işte çalışma durumu değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,895$; $p>,05$). Çalışma durumu değişkenine yönelik Gruplar arası t testi sonuçları Tablo 4.6’da sunulmuştur.

Tablo 4.6. Herhangi Bir İşte Çalışıyor Musunuz? Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi

Ölçekler	Çalışma Durumu	N	$\bar{x}$	SD	t	p
EDÖ	Evet	168	51,11	8,27	,874	,383
	Hayır	87	50,10	9,47		
EUÖ	Evet	168	40,18	8,40	,644	,520
	Hayır	87	39,46	8,74		
Duygusal İhmal	Evet	168	9,86	3,50	-1,278	,202
	Hayır	87	10,48	4,08		
Fiziksel İhmal	Evet	168	6,38	1,83	-,804	,422
	Hayır	87	6,59	2,26		
Fiziksel İstismar	Evet	168	5,40	0,91	,609	,543
	Hayır	87	5,33	0,84		
Duygusal İstismar	Evet	168	6,96	2,34	-,677	,499
	Hayır	87	7,17	2,51		
Cinsel İstismar	Evet	168	5,74	1,59	-,162	,872
	Hayır	87	5,77	1,31		
CTQ-28	Evet	168	34,33	7,36	-,895	,325
	Hayır	87	35,34	8,52		

Katılımcıların evlilik doyum düzeyleri “**evlilik yılı**” değişkenine göre “t testi ile incelenmiştir. Evlilik yılı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)}=1,992$; $p<,05$). 0-5 yıldır evli olanların evlilik doyum düzeyleri, 6 ve üstü yıldır evli olanlara göre anlamlı biçimde yüksektir. Katılımcıların evlilik uyum düzeyleri “**evlilik yılı**” değişkenine göre “t testi ile incelenmiştir. Evlilik yılı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)}=3,296$; $p<,05$). 0-5 yıldır evli olanların evlilik uyum düzeyleri, 6 ve üstü evlilik yılına sahip olanlara göre anlamlı düzeyde yüksektir.

Katılımcıların duygusal ihmal düzeyleri “**evlilik yılı**” değişkenine göre “t testi ile incelenmiştir. Evlilik yılı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,257$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel ihmal düzeyleri “**evlilik yılı**” değişkenine göre “t testi ile incelenmiştir. Evlilik yılı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-1,072$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel istismar düzeyleri “**evlilik yılı**” değişkenine göre “t testi ile incelenmiştir. Evlilik yılı

değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,465$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal istismar düzeyleri “**evlilik yılı**” değişkenine göre “t testi ile incelenmiştir. Evlilik yılı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,645$; $p>,05$). Katılımcıların cinsel istismar düzeyleri “**evlilik yılı**” değişkenine göre “t testi ile incelenmiştir. Evlilik yılı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,673$; $p>,05$). Katılımcıların çocukluk çağı travma düzeyleri “**evlilik yılı**” değişkenine göre “t testi ile incelenmiştir. Evlilik yılı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,264$; $p>,05$).

Tablo 4.7. Evlilik Yılı Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi

Ölçekler	Evlilik Yılı	N	$\bar{x}$	SD	t	p
EDÖ	0-5 Yıl	166	51,55	8,52	1,992	,047
	6+ Yıl	89	49,29	8,87		
EUÖ	0-5 Yıl	166	41,20	7,86	3,296	,001
	6+ Yıl	89	37,58	9,19		
Duygusal İhmal	0-5 Yıl	166	10,11	3,66	,257	,797
	6+ Yıl	89	9,99	3,82		
Fiziksel İhmal	0-5 Yıl	166	6,35	1,79	-1,072	,285
	6+ Yıl	89	6,63	2,31		
Fiziksel İstismar	0-5 Yıl	166	5,36	0,82	-,465	,642
	6+ Yıl	89	5,42	1,01		
Duygusal İstismar	0-5 Yıl	166	6,96	2,35	-,645	,539
	6+ Yıl	89	7,16	2,47		
Cinsel İstismar	0-5 Yıl	166	5,80	1,54	,673	,502
	6+ Yıl	89	5,66	1,41		
CTQ-28	0-5 Yıl	166	34,58	7,52	-,264	,792
	6+ Yıl	89	34,85	8,27		

Katılımcıların evlilik doyum düzeyleri “**çocuk sayısı**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Çocuk sayısı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)}=2,791$; $p<,05$). Çocuğu olmayanların evlilik doyum düzeyleri,1 ve üstü çocuğa sahip olanlara göre anlamlı biçimde yüksektir. Katılımcıların evlilik uyum

düzeyleri “**çocuk sayısı**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Çocuk sayısı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)}=4,133$; $p<,05$). Çocuğu olmayanların evlilik uyum düzeyleri, 1 ve üstü çocuğa sahip olanlara göre anlamlı biçimde yüksektir.

Katılımcıların duygusal ihmal düzeyleri “**çocuk sayısı**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Çocuk sayısı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=1,007$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel ihmal düzeyleri “**çocuk sayısı**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Çocuk sayısı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=-,398$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel istismar düzeyleri “**çocuk sayısı**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Çocuk sayısı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=1,196$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal istismar düzeyleri “**çocuk sayısı**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Çocuk sayısı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,437$; $p>,05$). Katılımcıların cinsel istismar düzeyleri “**çocuk sayısı**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Çocuk sayısı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=1,178$; $p>,05$). Katılımcıların çocukluk çağı travma düzeyleri “**çocuk sayısı**” değişkenine göre t testi ile incelenmiştir. Çocuk sayısı değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)}=,42$; $p>,05$).

Tablo 4.8. Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi

Ölçekler	Çocuk Sayısı	N	$\bar{x}$	SD	t	p
EDÖ	0	117	52,39	8,11	2,791	,006
	1+	138	49,38	8,96		
EUÖ	0	117	42,26	7,59	4,133	,000
	1+	138	37,97	8,77		
Duygusal İhmal	0	117	10,32	3,82	1,007	,315
	1+	138	9,86	3,61		
Fiziksel İhmal	0	117	6,39	1,93	-,398	,691
	1+	138	6,49	2,04		
Fiziksel İstismar	0	117	5,45	0,92	1,196	,233
	1+	138	5,32	0,85		
Duygusal İstismar	0	117	7,10	2,31	,437	,663
	1+	138	6,97	2,47		
Cinsel İstismar	0	117	5,87	1,73	1,178	,240
	1+	138	5,64	1,26		
CTQ-28	0	117	35,15	7,73	,942	,378
	1+	138	34,28	7,81		

Katılımcıların evlilik doyum düzeyleri “**kaçıncı çocuksunuz**” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Kaçıncı çocuksunuz değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,151$; $p>,05$). Katılımcıların evlilik uyum düzeyleri “**kaçıncı çocuksunuz**” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Kaçıncı çocuksunuz değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,880$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal ihmal düzeyleri “**kaçıncı çocuksunuz**” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Kaçıncı çocuksunuz değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,083$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel ihmal düzeyleri “**kaçıncı çocuksunuz**” değişkenine göre MANOVA testi ile incelenmiştir. Kaçıncı çocuksunuz değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=1,158$; $p>,05$). Katılımcıların fiziksel istismar düzeyleri “**kaçıncı çocuksunuz**” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Kaçıncı çocuksunuz değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,808$; $p>,05$). Katılımcıların duygusal istismar düzeyleri “**kaçıncı çocuksunuz**” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Kaçıncı

çocuksunuz değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,164$; $p>,05$). Katılımcıların cinsel istismar düzeyleri “**kaçıncı çocuksunuz**” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Kaçıncı çocuksunuz değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,434$; $p>,05$). Katılımcıların çocukluk çağı travma düzeyleri “**kaçıncı çocuksunuz**” değişkenine göre MANOVA Testi ile incelenmiştir. Kaçıncı çocuksunuz değişkenine göre alınan puanlarda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(2-252)}=,072$; $p>,05$).

Tablo 4.9. Kaçıncı Çocuksunuz Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi

Ölçekler	Kaçıncı Çocuksunuz	N	$\bar{x}$	SD	F	p
EDÖ	1	113	50,58	9,33	,151	,860
	2	66	51,27	8,47		
	3+	76	50,61	7,98		
EUÖ	1	113	39,97	9,55	,880	,416
	2	66	40,92	7,40		
	3+	76	39,03	7,73		
Duygusal İhmal	1	113	10,16	3,78	,083	,920
	2	66	10,08	3,36		
	3+	76	9,93	3,93		
Fiziksel İhmal	1	113	6,34	1,90	1,158	,316
	2	66	6,30	1,80		
	3+	76	6,74	2,25		
Fiziksel İstismar	1	113	5,34	0,75	,808	,447
	2	66	5,50	1,04		
	3+	76	5,34	0,93		
Duygusal İstismar	1	113	7,00	2,36	,164	,849
	2	66	6,94	2,37		
	3+	76	7,16	2,49		
Cinsel İstismar	1	113	5,66	1,35	,434	,648
	2	66	5,88	1,76		
	3+	76	5,76	1,46		
CTQ-28	1	113	34,50	7,58	,072	,930
	2	66	34,70	7,60		
	3+	76	34,93	8,29		

Eşle evlenme şekli değişkeninde gruplar arası dağılımda farklılıklar olduğundan ötürü test yapılmasına uygun değildir. Örneklemi, ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 4.10.'da verildiği gibidir.

Tablo 4.10. Eşinizle Nasıl Evlendiniz Değişkenine Göre Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi

Ölçekler	Eşinizle Nasıl Evlendiniz	N	$\bar{x}$	SD
EDÖ	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini aldık	217	50,83	8,62
	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini almadık	11	51,91	7,25
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı aldı	24	50,29	9,77
	Ailemiz tanıştırdı, bizim onayımızı almadı	2	39,00	8,49
	Kaçarak evlendik	1	59,00	.
EUÖ	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini aldık	217	40,27	8,55
	Anlaşarak evlendik,ailemizin iznini almadık	11	39,36	7,23
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı aldı	24	38,04	8,09
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı almadı	2	27,50	12,02
	Kaçarak evlendik	1	44,00	.
Duygusal İhmal	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini aldık	217	10,07	3,75
	Anlaşarak evlendik,ailemizin iznini almadık	11	10,82	3,25
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı aldı	24	9,83	3,69
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı almadı	2	9,00	5,66
	Kaçarak evlendik	1	9,00	.
Fiziksel İhmal	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini aldık	217	6,41	1,91
	Anlaşarak evlendik,ailemizin iznini almadık	11	6,91	1,87
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı aldı	24	6,38	2,28
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı almadı	2	9,50	6,36
	Kaçarak evlendik	1	5,00	.
Fiziksel İstismar	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini aldık	217	5,37	0,86
	Anlaşarak evlendik,ailemizin iznini almadık	11	5,45	0,93
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı aldı	24	5,29	0,86
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı almadı	2	7,00	2,83
	Kaçarak evlendik	1	5,00	.
Duygusal İstismar	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini aldık	217	5,66	1,43
	Anlaşarak evlendik,ailemizin iznini almadık	11	7,09	2,17
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı aldı	24	5,75	1,15
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı almadı	2	8,00	4,24
	Kaçarak evlendik	1	5,00	.
Cinsel İstismar	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini aldık	217	6,98	2,33
	Anlaşarak evlendik,ailemizin iznini almadık	11	9,27	3,00
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı aldı	24	6,63	2,30
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı almadı	2	6,00	1,41
	Kaçarak evlendik	1	6,00	.
CTQ-28	Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini aldık	217	34,50	7,65
	Anlaşarak evlendik,ailemizin iznini almadık	11	39,55	8,17
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı aldı	24	33,88	7,42
	Ailemiz tanıştırdı,bizim onayımızı almadı	2	39,50	20,51

4.3. Ölçeklerden Alınan Puanların İncelenmesi

EDÖ'den alınan ortalama puan 50,77; EUÖ'den alınan ortalama puan ise 39,93'tür. CTQ-28 alt boyutlarından Duygusal İhmal alt boyutundan alınan ortalama puan 10,07 iken, Fiziksel İhmal 6,45; Fiziksel İstismar 5,38; Duygusal İstismar 7,03; Cinsel İstismar ise 5,75'tir. CTQ-28'den alınan ortalama puan ise 34,68'dir. Ölçeklerden alınan ortalama puanlar Tablo 4.11'de sunulmuştur.

Tablo 4.11. Ölçeklerden Alınan Ortalama Puanlar

Ölçekler	$\bar{x}$	SD
EDO	50,77	8,69
EUÖ	39,93	8,51
Duygusal İhmal	10,07	3,71
Fiziksel İhmal	6,45	1,99
Fiziksel İstismar	5,38	,89
Duygusal İstismar	7,03	2,39
Cinsel İstismar	5,75	1,50
CTQ-28	34,68	7,77

Ortalama puanlar incelendiğinde katılımcıların evlilik doyum düzeylerinin yüksek olduğu, evlilik uyum düzeylerinin ise belirlenen kesme puanı olan 43 puanın altında kaldığı belirlenmiştir. EUÖ'den alınan puanlar doğrultusunda, 141 kişi uyumsuz çift olarak belirlenirken, 114 kişi ise uyumlu çift olarak belirlenmiştir. (Tablo 4.12.)

Tablo 4.12. EUÖ'den Alınan Puanların İncelenmesi

Uyumsuz Çift (43 puan altı)	Uyumlu Çift (43 puan ve üstü)
141 Kişi	114 Kişi

Uyumlu ve uyumsuz çiftlerin çocukluk çağı travma düzeyleri t testi ile incelenmiştir. EUÖ'den alınan puanlara göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)}=-$

2,845; $p < ,05$). Uyumlu çiftlerin çocukluk çağı travma düzeyleri, uyumsuz çiftlere göre anlamlı biçimde yüksektir. Katılımcıların ölçeklerden aldıkları puanların evlilik uyumuna göre karşılaştırıldığı gruplar arası t testi sonuçları Tablo 4.13'te sunulmuştur.

Uyumlu ve uyumsuz çiftlerin evlilik doyum düzeyleri t testi ile incelenmiştir. EDÖ'den alınan puanlara göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)} = -7,572$; $p < ,05$). Uyumlu çiftlerin evlilik doyum düzeyleri, uyumsuz çiftlere göre anlamlı biçimde yüksektir. Uyumlu ve uyumsuz çiftlerin duygusal ihmal düzeyleri t testi ile incelenmiştir. Duygusal ihmal düzeyine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)} = -2,827$; $p < ,05$). Uyumlu çiftlerin duygusal ihmal düzeyleri, uyumsuz çiftlere göre anlamlı biçimde yüksektir. Uyumlu ve uyumsuz çiftlerin cinsel istismar düzeyleri t testi ile incelenmiştir. Cinsel istismar düzeyine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)} = -2,416$; $p < ,05$). Uyumlu çiftlerin cinsel istismar düzeyleri, uyumsuz çiftlere göre anlamlı biçimde yüksektir. Uyumlu ve uyumsuz çiftlerin çocukluk çağı travma düzeyleri t testi ile incelenmiştir. Çocukluk çağı travma düzeylerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t_{(253)} = -2,845$; $p < ,05$). Uyumlu çiftlerin çocukluk çağı travma düzeyleri, uyumsuz çiftlere göre anlamlı biçimde yüksektir. Katılımcıların ölçeklerden aldıkları puanların evlilik uyumuna göre karşılaştırıldığı gruplar arası t testi sonuçları Tablo 4.13'te sunulmuştur.

Uyumlu ve uyumsuz çiftlerin fiziksel ihmal düzeyleri t testi ile incelenmiştir. Fiziksel ihmal düzeyine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)} = -1,914$; $p > ,05$). Uyumlu ve uyumsuz çiftlerin fiziksel istismar düzeyleri t testi ile incelenmiştir. Fiziksel istismar düzeyine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)} = -1,344$; $p > ,05$). Uyumlu ve uyumsuz çiftlerin duygusal istismar düzeyleri t testi ile incelenmiştir. Duygusal istismar düzeyine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t_{(253)} = -1,263$; $p > ,05$). Katılımcıların ölçeklerden aldıkları puanların evlilik uyumuna göre karşılaştırıldığı gruplar arası t testi sonuçları Tablo 4.13'te sunulmuştur.

Tablo 4.13. EUÖ’nden Alınan Puanlara Göre CTQ-28 ve Alınan Puanların İncelenmesi

Ölçekler	Değişken	N	$\bar{x}$	SD	t	p
EDÖ	Uyumsuz Çiftler	141	47,48	8,63	-7,572	,000
	Uyumlu Çiftler	114	54,83	6,89		
Duygusal İhmal	Uyumsuz Çiftler	141	9,48	3,29	-2,827	,005
	Uyumlu Çiftler	114	10,81	4,07		
Fiziksel İhmal	Uyumsuz Çiftler	141	6,23	1,88	-1,914	,057
	Uyumlu Çiftler	114	6,71	2,09		
Fiziksel İstismar	Uyumsuz Çiftler	141	5,31	,81	-1,344	,180
	Uyumlu Çiftler	114	5,46	,97		
Duygusal İstismar	Uyumsuz Çiftler	141	6,86	2,18	-1,263	,208
	Uyumlu Çiftler	114	7,25	2,63		
Cinsel İstismar	Uyumsuz Çiftler	141	5,54	1,17	-2,416	,017
	Uyumlu Çiftler	114	6,01	1,79		
CTQ-28	Uyumsuz Çiftler	141	33,42	6,73	-2,845	,005
	Uyumlu Çiftler	114	36,24	8,67		

CTQ-28 alt boyutları ve toplam puanlar doğrultusunda yapılan incelemede, literatürde belirlenen kesme puanlar baz alınmıştır. Buna göre örneklemede;

Fiziksel istismara uğrayan 52 kişi, cinsel istismara uğrayan 69 kişi, duygusal istismara uğrayan 89 kişi, duygusal ihmale maruz kalan 64 kişi, çocukluk çağı travması yaşayan 111 kişi bulunmaktadır. CTQ-28’den Alınan Puanlara göre katılımcıların dağılımları Tablo 4.14’te sunulmuştur.

Tablo 4.14. CTQ-28'den Alınan Puanların İncelenmesi

	6 Puan Altı	6 Puan ve Üstü
Fiziksel İstismar	203 Kişi	52 Kişi
Cinsel İstismar	186 Kişi	69 Kişi

	8 Puan Altı	8 Puan ve Üstü
Duygusal İstismar	166 Kişi	89 Kişi
Fiziksel İhmal	200 Kişi	55 Kişi

	13 Puan Altı	13 Puan ve Üstü
Duygusal İhmal	191 Kişi	64 Kişi

	35 Puan Altı	35 Puan ve Üstü
CTQ-28	144 Kişi	111 Kişi

4.4. Korelasyon Analizleri

CTQ-28 alt boyutu ve toplum puanı ile evlilik doyum ve uyum düzeyleri arasındaki ilişki Pearson korelasyon analiziyle incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, duygusal ihmal ile evlilik uyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki ($r=,147$; $p<,05$); çocukluk çağı travmaları ile evlilik uyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki ($r=,144$; $p<,05$) tespit edilmiştir. Öte yandan, duygusal ihmal ile evlilik doyumunda anlamsız bir ilişki ($r=-,009$; $p>,05$), fiziksel ihmal ile evlilik doyumunda anlamsız bir ilişki ($r=,013$; $p>,05$), fiziksel istismar ile evlilik doyumunda anlamsız bir ilişki ($r=-,080$; $p>,05$), duygusal istismar ile evlilik doyumunda anlamsız bir ilişki ($r=,035$; $p>,05$), cinsel istismar ile evlilik doyumunda anlamsız bir ilişki ($r=-,060$; $p>,05$), çocukluk çağı travmaları ile evlilik doyumunda anlamsız bir ilişki ($r=-,11$; $p>,05$), fiziksel istismar ile evlilik uyumunda anlamsız bir ilişki ($r = -,080$; $p>,05$), duygusal istismar ile evlilik uyumunda anlamsız bir ilişki ($r=,082$; $p>,05$), fiziksel ihmal ile evlilik uyumunda pozitif yönde anlamsız bir ilişki ($r=,096$; $p>,05$), cinsel istismar

ile evlilik uyumu arasında ise anlamsız bir ilişki ($r=,100$; $p>,05$) olduğu görülmüştür. CTQ-28 Alt Boyutu ve Toplam Puanı ile Evlilik Doyum ve Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkiye yönelik korelasyon analizi sonuçları Tablo 4.15'te sunulmuştur.

Tablo 4.15. CTQ-28 Alt Boyutu ve Toplam Puanı ile Evlilik Doyum ve Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		EDÖ	EUÖ
Duygusal İhmal	Korelasyon	-,009	,147*
	p	,888	,019
Fiziksel İhmal	Korelasyon	,013	,096
	p	,837-	,126
Fiziksel İstismar	Korelasyon	-,080	,043
	p	,202	,491
Duygusal İstismar	Korelasyon	,035	,082
	p	,580	,190
Cinsel İstismar	Korelasyon	-,060	,100
	p	,338	,110
CTQ-28	Korelasyon	-,011	,144*
	p	,862	,021

*, $p<,05$;

5. TARTIŞMA

Bu araştırmada; çocukluk çağı travmalarının evlilik uyumu ve doyumunu üzerine etkisi ve çocukluk çağı travmalarının, evlilik uyumu ve evlilik doyumunu ile bazı demografik değişkenler arasındaki ilişkisi incelenmiştir. Literatüre bakıldığında evlilik uyumunun, evlilik doyumunun ve çocukluk çağı travmalarının; bağlanma, alkol, aşk tutumları, cinsellik, öfke, kaygı, depresyon somatizasyon gibi birçok farklı değişkenle arasındaki ilişki incelenmiştir. Çocukluk çağı travmalarının evlilik uyumu ve doyumunu üzerine etkisini birlikte inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmada çocukluk çağı travmalarının evlilik uyumu ve evlilik doyumunu üzerine etkisine bakılarak, literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

5.1. Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu ile Çocukluk Çağı Travmaları Arasındaki İlişki

Çocukluk çağı travmaları, istismar ve ihmal olmak üzere 2 'ye ayrılır (Kozcu, 1990). İhmal ise; fiziksel ihmal ve duygusal ihmal diye 2 ye ayrılır. Fiziksel ihmal; çocuğun beslenme giyim barınma gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmaması, duygusal ihmal ise; duygusal yakınlık kurma, değersiz ve sevilmeyen hissettirmek gibi ruhsal ihtiyaçlarının karşılanmaması olarak söylenebilir (Kaplan, 2002). Çocukluk çağı istismarı ise 3 'e ayrılır. Fiziksel istismar; bir yetişkin tarafından fiziksel güç kullanarak fiziksel olarak çocuğa zarar verme, duygusal istismar; yapabileceğinden fazlasını bekleme, aşağılayıcı sözler söyleme, küçük düşürme gibi ruhen zarar veren davranışlardır, Cinsel istismar; 18 yaşın altındaki çocuğun kendinden büyük bir erişkin tarafından cinsel doyum ve tatmin için kullanılmasıdır (Polat, 2007).

Bu araştırma ile elde edilen en önemli sonuç, evlilik uyumu yüksek olan çiftlerin; evlilik doyumunu, duygusal ihmali, cinsel istismarı ve çocukluk çağı travma düzeylerinin, uyum puanı düşük çiftlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuş olmasıdır. Bir başka deyişle, evlilik uyumu yüksek olanların çocukluk çağı travmalarının da yüksek olduğu

bulunmuştur. Bu sonuç, cinsel istismara uğrayan bireyler güvenli bir çocukluk geçirmediikleri için özgüvenlerinin zedelenmiş olabileceğini ve yeni kurdukları bağları güçlü hale getirerek kendine güvenli bir alan yaratmak istemiş olabileceklerini düşündürmektedir. Bunun aksine Abalı (2017) çalışmasında çocukluk çağı travma puanları düşük olanların, yüksek olanlara göre evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Bu sonuç bizim araştırmamızla paralel değildir. Çocukluk çağında travma yaşayan bireylerin travmalarını telafi etmek adına partnerlerini benzer çocukluk yaralarından seçerek, kendi çocukluk yaralarını evlilik uyumu üzerinden onarmayı amaçlıyor oldukları varsayılabilir.

Buna ek olarak duygusal ihmal ile evlilik uyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görülmüş ve çocukluk çağı travmaları ile evlilik uyumu arasında da pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir. Çocukluk çağı alt boyutlarından olan fiziksel ihmal ile evlilik uyumu arasında pozitif anlamsız bir ilişki olmasına karşın duygusal ihmal alt boyutu ile evlilik uyumu arasında pozitif anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yani evlilik uyumuna sahip bireylerin, evlilik uyumuna sahip olmayan bireylere göre, çocuklukta duygusal ihmale daha çok maruz kaldığı düşünülebilir. Abalı (2017) çalışmasında da çocukluk çağı travmalarının alt boyutu olan duygusal ihmalin evlilik uyumu üzerinde anlamlı bir ilişki bulması bizim bulgumuzu destekleyen niteliktedir. Diğer travma çeşitlerinde bahsettiklerimizi içerdiği gibi, çocukluk çağında yaşanan sevgi ve şefkat eksikliğinin yarattığı açlığı, evlendikten sonra partnerde tamamlamaya çalıştıkları için evlilik uyumları yüksek bulunmuş olabilir.

Evlilik uyumu ortalama puanlarında uyumlu çıkan çiftlerin cinsel istismar puanlarının, evlilik uyumu puanlarında uyumsuz çıkan çiftlerin cinsel istismar puanlarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi olarak cinsel istismara uğrayan bireyler güvenli bir çocukluk geçirmediikleri için özgüvenleri zedelenmiş ve yeni kurduğu bağları güçlü hale getirerek kendine güvenli bir alan yaratmak istemiş olabilirler.

Öte yandan, çocukluk çağı travmaları genel ortalama puanları ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

5.2.Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumunun Sosyodemografik Verilerle İlişkilerinin Değerlendirilmesi

Bu çalışma ile bireylerin evlilik uyumu ve evlilik doyumu düzeyleri sosyodemografik açılardan da incelenmiş ve ekonomik durumun yüksek olması; yaş, evlilik yılı ve çocuk sayısının düşük olması evlilik uyumunu artırıcı faktörler olarak ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde evlilik doyumu için de, yaş, çocuk sayısı ve evlilik yılının düşük olması ile ekonomik durumun yüksek olması ve cinsiyetin erkek olması doyumu artırıcı faktörler olarak bulunmuştur.

5.3.Evlilik Uyumu ile Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki

Öncelikle bu araştırmada; 21-30 yaş ve 31-40 yaşındaki kişilerin evlilik uyumunun 41 ve üstü yaşlardaki olanlara göre yüksek olduğu bulunmuştur. Bunu destekleyen bazı araştırmalarda da evlilik uyumu ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Henry ve ark.,2007; Levenson ve ark., 1993). Erken yaşlar evliliğin ilk yıllarına tekabül ettiğinden dolayı, evlilik motivasyonu ve problemleri çözme umudunun daha yüksek olması, yaş ilerledikçe bu iki alanda azalmalar olacağı düşünülerek evlilik uyumunda düşüş olduğu ile açıklanabilir. Tufan-Çetin (2010) ve Yıldız'ın (2013) araştırmalarında yaş ve evlilik uyumu değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Abalı (2017) araştırmalarında yaş değişkenine göre evlilik uyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulmamıştır. Bizim çalışmamızla bu araştırmada olan bulgular arasındaki farklılık, örneklem grubundaki yaş dağılımıyla alakalı olabilir. Bizim çalışmamız %85'e yakın genç katılımcılardan oluşmaktadır.

Bu çalışmada ekonomik durum ve evlilik uyumu arasında yapılan analizde anlamlı bir fark bulunmuştur. Çok iyi-iyi ekonomik duruma sahip bireylerin, orta-kötü düzey ekonomik duruma sahip bireylere göre evlilik uyumları yüksek bulunmuştur. Evlilik doyumunda olduğu gibi, ekonomik durumun uyumu artırmasındaki sebep örneklem grubundaki kişilerin ekonomik durumu ile açıklanabilir. Hoşgör (2013) ekonomik açıdan durumunu ortanın üstü algılayan katılımcıların evlilik uyum puanlarının, ekonomik durumlarını orta algılayan katılımcılara göre daha yüksek

bulgulamıştır. Bunun aksine Abalı (2017) çalışmasında, gelir düzeyiyle evlilik uyumu arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu fark örneklem grubundaki kişilerden kaynaklanıyor olabilir.

Bu araştırmada evlilik uyumu ile evlilik yılı arasında yapılan analizlerde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. 0-5 yıllık evli olanların evlilik uyumları 6 yıl ve üstü evli olanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kurdek (1999) ve Levenson ve ark. (1993) evlilik uyumunun ilk 5 yılın ardından azalmaya başladığını, evliliğin ilk yıllarının daha uyumlu olduğunu sonra düşmeler yaşandığını ardından tekrar yükselmeye başladığını ifade etmeleri bizim bulgularımızla uyumludur. Bu çalışma bizi destekler niteliktedir. Bu bulgular ışığında düşünüldüğünde evliliğin ilk yıllarında birlikte boş zaman aktiviteleri ve cinsel ilişki sıklığı daha yüksek olduğu düşünülerek, evlilik uyumunun arttığı çıkarılabilir.

Evlilik uyum ile eğitim durumu arasındaki ilişki incelendiğinde, üniversite mezunlarının ortaöğretim mezunlarına göre evlilik uyumları yüksek bulunmuştur. Anar (2011), Şendil ve Korkut (2008) araştırmalarında eğitim durumu ile evlilik uyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Bu sonuç bizim bulgumuzu destekleyen niteliktedir. Kaya (2017) çalışmasında da bizim bulgumuzu destekleyecek nitelikte; lise ve üzeri mezun kişilerin evlilik uyum puanlarının, ortaokul ve altı kişilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğunu bulgulamıştır. Pınar ve Yıldırım (2013) araştırmalarında eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti ve eğitim düzeyi değişkenleri evlilik uyumunu ve evlilik doyumunu etkilediğini bulmuştur. Bu bizim bulgumuzu destekleyen niteliktedir. Abalı (2017) ise evlilik uyumu ve eğitim değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir. Bu bulgulara baktığımızda genel de eğitim durumu artıkça, evlilik uyumunun da yükseldiği görülmektedir. Bunun sebebi bizim çalışmamızdaki örneklem grubunun da üniversite mezunu olan bireylerin, fazla olması (%87,5) ve desteklemeyen çalışmalardaki örneklem grubunun eğitim durumu farklılıkları olabilir.

Bu çalışmada çocuk sahibi olmayan bireylerin, 1 ve üstü çocuk sahibi olan bireylere göre evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Denli (2016)

araştırmasında çocuk sahibi olmayan katılımcılar, çocuk sahibi olan katılımcılardan evlilik uyumları anlamlı derecede yüksek puan ortalamalarına sahip olduklarını bulmuştur. Tuzcu (2017) çocuk sahibi olan evli çiftlerin, çocuk sahibi olmayan evli çiftlere göre daha düşük evlilik uyum puan ortalamalarına sahip olduklarını bulgulamıştır. Açık (2008) çocuk sahibi olan katılımcıların evlilik uyumunun daha düşük olduğunu bulgulamıştır. Bu bulgular ise bizim çalışmamızı destekler niteliktedirler. Çocuk sahibi olunca çiftlerin birbirlerine karşı duygu ifade etmede zorluk yaşaması ya da duygu ifade şeklinin değişmesi, çocuklar üzerinden iletişim kurmanın artması, daha maskeli bir ilişkiye dönüşmesinden dolayı çocuk sayısı artıkça evlilik uyumunun azaldığı düşünülebilir. Abalı (2017) araştırmasında çocuk sayısı ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir. Bu sonuç bizim sonucumuzu desteklemez niteliktedir. Bunun sebebi ise Abalı'nın (2007) araştırmasındaki örneklem grubundaki bireylerin çocuk bakımında destek veren kişilere sahip olması ile evlilik uyumları etkilenmemiş olabilir. Bu düşüncelere ek olarak çiftlerin bireysel kişilik yapılarının, çocuk sahibi olmaktan etkilenmesinin çift ilişkisi üzerine yansıdığı da ifade edilebilir.

5.4. Evlilik Doymu ile Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki

Bu araştırmada evlilik doymu cinsiyet değişkeniyle kıyaslandığında, erkeklerin evlilik doymu düzeyleri kadınların evlilik doymu düzeylerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Literatüre baktığımızda bazı araştırmalarda evlilik doymu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmamış olsa da (Çınar, 2008; Altun, 2015), bazılarında evlilik doymunun cinsiyete göre farklılık gösterdiği ve erkek eşlerin kadın eşlere göre evliliklerinden daha fazla doym aldıklarını göstermektedir (Hasta, 1996; Gökmen, 2001; Akar, 2005; Aktürk, 2006). Çınar (2008)'ın araştırmasına göre de erkeklerin evlilik doym ortalamalarının kadın bireylere oranla daha yüksek olduğu, erkeklerin kadınlara oranla evliliklerinden daha fazla doym aldıkları görülmektedir. Bu araştırma bizim bulgularımızı destekleyen niteliktedir. Evlilik doym ölçeğine bakıldığında sorular genellikle cinsellik ve ilk aileler üzerine yoğunlaştığı için, Türkiye toplumundaki kadın ve erkeklerin kişilik yapılarıyla alakalı olabilir.

21-30 yaş aralığında olan katılımcıların evlilik doyumu düzeyleri 41 ve üstü yaşında olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bizim çalışmamızı destekleyen bir bulguya Çakır (2008) ve Taşköprü (2012) 'nın de çalışmasında rastlanmıştır. Bu çalışmalara göre genç yaşta evlilik doyumunun yüksek olduğunu bulgulanmıştır. Aslında evliliğin ilk yılları bir alışma süreci içerdiği için daha zorlu geçse de, cinselliğin daha ön planda olmasından dolayı doyumu yüksek çıkmış olabilir. İlerleyen yaşlarda andropoz ve menopoz dönemlerini de içerebileceği için, cinsel doyumu etkilenebileceği düşünülerek evlilik doyumunun düşük çıkması beklenebilir. Bizim çalışmamızın aksine Çınar (2008) ve Altun (2015) çalışmasında, evlilik doyumu ve yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulmamıştır.

Ekonomik durumu çok iyi-iyi olanların evlilik doyumu orta-kötü düzeyde olanlara göre anlamlı şekilde yüksek olarak bulunmuştur. Bizim bu bulgumuz literatürdeki Aktürk' ün (2006) çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Aktürk'e (2006) ve Taşköprü 'ye (2013) göre ekonomik durumun iyi olması evlilik doyumunu yükseltir. Benzer bir araştırmaya göre kadınlar ve erkekler arasında en çok yaşanan sorunlardan birinin gelir düzeyi olması ve bu sebeple yaşanan sorunlarında evlilik doyumunu azaltıcı faktör olduğu düşünülebilir (Storaasli & Markman, 1990). Ekonomik durumun, doyumu artırmasındaki sebep örneklem grubundaki bireylerin ekonomik durumu ile açıklanabilir. Bizim çalışmamızın desteklemediği düşünülen Altun (2015) 'in araştırmasında bireylerin evlilik doyumu puanları ortalamalarının gelir değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermediği bulgulanmıştır. Bizim çalışmamızla arasındaki fark örneklem gruplarının arasındaki farklılıklardan kaynaklanmış olabilir.

Araştırmaya katılan katılımcılardan çocuk sahibi olmayanların evlilik doyumu , 1 ve üstü çocuk sahibi olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Taşköprü (2013) çalışmasında araştırmamıza benzer bir sonuç bulmuştur. Çocuk sahibi olmayan bireylerin, çocuk sahibi olanlara göre evlilik doyumu ortalamaları yüksek olarak bulgulanmıştır. Bu sonuç ışığında düşünüldüğünde evlilik doyumu ölçeği cinsellik ve ilk ailelerle olan sınır durumlarını temsil ettiği için, çocuk olmasının bu iki kavramı etkilediği düşünülebilir. Çocuk olduktan sonra çiftlerin başbaşa vakit geçirmelerinin azalmasından kaynaklanan problemlerin evlilik doyumunu düşürdüğü düşünülebilir. Çınar (2008)

araştırmasında çocuk sahibi olmayanların evlilik doyumu yüksek olduğu görülse de anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmada evlilik yılı 0-5 yıl olanların 6 yıl ve üstü evlilik yılına sahip olanlara göre evlilik doyumu anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Çınar (2008)'in çalışmasında benzerlik olmasına rağmen evlilik süresi ve doyum arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç bizim çalışmamızı desteklemez niteliktedir. Aynı şekilde Altun (2015) 'in çalışmasında evlilik süresi ve evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulgulamamıştır. Araştırmamızı destekleyecek nitelikteki bir çalışmaya Taşköprü 'ün (2013) çalışmasında rastlanmıştır. Bu çalışmaya göre evlilik süresi arttıkça evlilik doyumunun azaldığı sonucuna ulaşmıştır. Bazı çalışmalarda 26 yıl ve üstünden sonra evlilik doyumlarının arttığı görülmüştür. Bunun sebepleri evliliğin ilk yıllarında çocukların olmaması, çocuk oldukça doyumun düşmesi, 26 yıl ve sonrası çocukların evden ayrılmasıyla tekrardan evliliğin ilk yıllarındaki gibi birlikte vakit geçirmenin artması evlilik doyumunu yükselttiği düşünülebilir.

5.5. KISITLILIKLAR ve ÖNERİLER

Bu çalışmadaki örneklem grubuna dahil olan bireylerin eğitim durumunda üniversite mezunu bireylerin yüzdeliğinin fazla olması araştırmanın sonuçlarının daha kapsayıcı olmasını engellemiştir. Bir sonraki çalışmada daha geniş tutulabilir. Aynı şekilde örneklem grubuna dahil olan bireylerin yaş popülasyonu genç katılımcılardan oluştuğu için araştırmanın sonuçlarını etkilemiştir. Bir sonraki çalışmada daha geniş bir yaş aralığı seçilebilir. Çalışmamızda kişilik yapılarını ve olası kişilik bozukluklarını gösteren bir ölçek kullanılmadığı için, bulguları tartışma zorlaşmıştır. Bir sonra çalışmada kişilik testlerinden biri araştırmaya dahil edilebilir. Çocuklar çağı travmaları ölçeği verilen cevaplar çarpıtılmış olabileceği için bir klinisyen eşliğinde doldurtulabilir. Kültürel ve toplumsal faktörlerin, evlilik uyumu ve doyumuna etkisi araştırmaya dahil edilebilir.

KAYNAKLAR

Abalı, C. (2017). *Çocukluk Çağı Travmalarının Evlilik Uyumu ve Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Açık, Ö. (2008). *Evlilik Uyumu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Akar, H. (2005). *Psikiyatrik Yardım Talebi Olanlar ile, Yardım Talebi Olmayan ve Boşanma Aşamasında Olan Çiftlerde; Çift Uyumu ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi). Bakırköy Prof. Dr. Mahzar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 12. Psikiyatri Birimi, İstanbul.

AKER, T., & ÖNEN, P. P. (2006). Travma Sonrası Stres Bozukluğu. *Türkiye Klinikleri Journal of Internal Medical Sciences*, 2(12), 52-63.

Akın, A. & Çelik, E., (2015). *Psikolojide güncel kavramlar III aile-evlilik*. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aktürk, B. E. (2006). *Marital Satisfaction in Turkish Remarried Families: Comparison Among Marital Status, Effect of Stepchildren, and Contributing Factors* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Altun, G. (2015). *Evli Bireylerde Bağlanma Tarzları ve Erken Dönem Uyumu Bozucu Şemaların Evlilik Doyumu ile İlişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Anar, B. (2011). *Evli ve Çalışan Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini ile Evlilik Doyumu ve İş Doyumu İlişkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Arık-Binbay, D. (2009). *Bipolar I Bozukluk Hastalarında Şiddetli Çocukluk Çağı Travmasının Hastalık Özellikleri Üzerine Olan Etkisinin İncelenmesi*. (Tıpta Uzmanlık Tezi). Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, İzmir.

Aslan, S.H. ve Alparslan, N.(1999). Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeğinin Bir Üniversite Öğrencisi Örnekleminde Geçerlik, Güvenirlik Ve Faktör Yapısı. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 10(4), 275-285.

Atwood, J.D., (Ed.). (1993). *Attraction and Attachment: Understanding Styles of Relationships*, United States of America: The Haworth Press.

Aydemir, Ö. & Köroğlu, E. (2007). *Psikiyatride kullanılan Klinik Ölçekler*. (3. Baskı) Ankara. Hekimler Yayın Birliği

Bradbury, T. N., Fincham, F. D., & Beach, S. R. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of marriage and family*, 62(4), 964-980.

Brown, G. R., & Anderson, B. (1991). Psychiatric morbidity in adult inpatients with childhood histories of sexual and physical abuse. *American journal of Psychiatry*, 148(1), 55-61.

Canel, A.N. (2007). *Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sınanması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Curun, F. (2006). *Yüklemeler, iletişim çatışmaları, cinsiyet ve cinsiyet rolü yönelimi ile evlilik doyumu arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çakır, S. (2008). *Evli Bireylerin Evlilik Uyumlarının Ana-Babalarına Bağlanma Düzeyleri ve Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çapkın, M. (2012). *Romantik Kıskançlığın, Bağlanma Stilleri, Benlik Saygısı, Kişilik Özellikleri ve Evlilik Doyumu Açısından Yordanması*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çelenoğlu, A. (2011). *Evli bireylerin, bağlanma stillerine ve kendilik algılarına göre evlilikte yaşanan sorunlarla başa çıkma yollarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.

Çelik, E. (2009a). *Evli Öğretmenlerin Bağlanma Stili, Denetim Odağı ve Bazı Nitelikleri Açısından Evlilik Uyum Düzeylerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir

Çelik, E. (2009). *Evli Öğretmenlerin Bağlanma Stili, Denetim Odağı ve Bazı Nitelikleri Açısından Evlilik Uyum Düzeylerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Çelik M. Yazgan & İnanç B. (2009). Evlilik Doyum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 18 (2), 247269.

Çınar, L. (2008). *Evlilik Doyumu:Cinsiyet Rollerini ve Yardım Arama Tutumu*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Denli, Ö.S. (2016). *Evli Çiftlerde Eşler Arasında Algılanan Kişilik Benzerliğinin Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumuyla İlişkisinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Dubowitz H. (2002). Preventing child neglect and physical abuse. *Pediatr Rev.* 23,191-196

Dursunkaya, D. (2008). Duygusal örseleme ve ihmal. *Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Temel Kitabı*. Ankara: Hekimler Yayın Birliği, 478-487.

Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., & Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18(1), 39-47.

Fidanoğlu, O. (2007). *Evlilik uyumu ile eşlerin somatizasyon düzeyleri arasındaki ilişki ve diğer sosyodemografik değişkenler açısından karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Finkelhor, D., Hotaling, G. T., Lewis, I. A., & Smith, C. (1989). Sexual abuse and its relationship to later sexual satisfaction, marital status, religion, and attitudes. *Journal of Interpersonal Violence*, 4(4), 379-399.

Godbout, N., Dutton, D. G., Lussier, Y., & Sabourin, S. (2009). Early exposure to violence, domestic violence, attachment representations, and marital adjustment. *Personal Relationships*, 16(3), 365-384.

Gökmen, A. (2001). *Evli Eşlerin Birbirlerine Yönelik Kontrolçülük ve Bağımlılık Algılarının Evlilik Doyumu Üzerinde Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Gülerce, A. (1996). *Türkiye'de ailelerin psikolojik örüntüleri*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Güven, N. (2005). *İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu ile İlişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Haldford, W.K. ve Markmen, H.J. (1995). *The influence of earlier relationships on marriage: an attachment perspective.*

Web:<http://www.du.edu/psychology/relationshipcenter> adresinden elde edildi.

Hasta, D. (1996). *Ev İşi Paylaşımı ve Ev İşi Paylaşımında Hakkaniyet Algısı ile Evlilik Doyumu İlişkisi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Hazan, C., & Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological inquiry*, 5(1), 1-22.

Henry, N. J. & Berg, C. A. & Smith, T. W. ve Florsheim, P. (2007). *Positive and negative characteristics of marital interaction and their association with marital satisfaction in middle-aged and older couples.* *Psychology and aging*, 22,428.

Herman, J.L. (1992). *Trauma and Recovery.* New York: Basic Books.

Hoşgör T.,E. (2013). *Evli Çiftlerin Öfke İfade Tarzları ile Evlilik Uyumunun İncelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

İmamoğlu, O. (1995). *Değişim sürecinde aile; Evlilik ilişkileri bireysel gelişim ve demokratik değerler, Aile kurultayı değişim sürecinde aile; toplumsal kalıtım ve demokratik değerler.* Ankara: T.C. Başkanlık ve Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.

İşeri, E. (2008). *Cinsel istismar. Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Temel Kitabı.* Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Kaplan S. Physical abuse and neglect. In:Lewis M(editor) *Child and Adolescent Psychiatry. A Comprehensive Textbook.*(2nd ed.) Baltimore: Williams&Wilkins.1208-1215

Karakus, Ö. (2012). Childhood abuse and attachment styles of adolescents. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 10(27), 645-658.

Kastro, R. M. (1998). *Evlilik içi uyum ve depresyon: evlilik ilişkisinin niteliği ve eşlerde semptom oluşumu hakkında bir çalışma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kaya, N. (2017). *Kırsal ve Kentsel Alanda Yaşayan Evli Kadınların Evlilik Uyumu, Evlilik Doyumu ve İlişkilerde Mutluluk Düzeylerinin Karşılaştırılması ve İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Kozcu, Ş. (1990) “Çocuk İstismarı ve İhmali” Aile Yazıları 3, Birey Kişilik ve Toplum, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Bilim Serisi:5/3, Ankara: Devran matbaası.

Kurdek, L. A (1999). *The nature and predictors of the trajectory of change in marital quality for husbands and wives over the first ten years of marriage*. *Developmental Psychology*, 35, 1283-1296

Levenson, R. W & Carstensen, L. L ve Gottman, J. M. (1993). *Long-Term marriage: Age, gender, and satisfaction*. *Psychology and Aging*, 8, 301-313.

Maneta, E.K., Cohen, S., Schulz. M.S. & Waldinger, R.J. (2015). Neglect Linkages between childhood emotional abuse and marital satisfaction: The mediating role of empathic accuracy for hostile emotions. *Child Abuse & Neglect*, 1-10.

Nelson, B. S., & Wampler, K. S. (2000). Systemic effects of trauma in clinic couples: An exploratory study of secondary trauma resulting from childhood abuse. *Journal of Marital and Family Therapy*, 26(2), 171-184.

O'Leary, K. D., & Smith, D. A. (1991). Marital interactions. *Annual review of psychology*, 42(1), 191-212.

Oral, R. (2001). Child abuse in Turkey: an experience in overcoming denial and a description of 50 cases. *Child abuse & neglect*, 25(2), 279-290.

Özaydınlık, Ş. (2014). *Evli çiftlerin evlilik uyumu bile kişilik özellikleri ve romantik ilişkilerindeki sosyal ilginin incelenmesi*.i (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özgüven, İ. E. (2001). *Ailede İletişim ve Yaşam*. Ankara: Pdrem Yayınları

Özügürlü, K. (1990). *Evlilik Raporu*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Page A.Z. (2004). Çocuk cinsel istismarı: cinsel istismara neden olan etkenler ve cinsel istismarın çocuklar üzerindeki etkileri. *Türk Psikoloji Yazılar* (7), 103-104.

Pfefferbaum, B., & Allen, J. R. (1998). Stress in children exposed to violence: Reenactment and rage. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics*, 7(1), 121-135.

Pınar, Ç. A. Ğ., & YILDIRIM, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.

Polat O. (2004). *Klinik adli tıp*. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Polat O. (2007). *Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı*. (1. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Reyome, N. D. (2010). Childhood emotional maltreatment and later intimate relationships: Themes from the empirical literature. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 19(2), 224-242.

Sarı T. (2012). *Evli Bireylerin Ebeveyn Algıları, Otomatik Düşünceleri ve Bağlanma Stillerinin Evlilik Doyumu ile İlişkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sokolski, D. M., & Hendrick, S. S. (1999). Fostering marital satisfaction. *Family Therapy: The Journal of the California Graduate School of Family Psychology*, 26(1).

Storaasli, R. D. & Markman, H. J. (1990). *Relationship Problems In The Early Stages Of Marriage: A Longitudinal Investigation*. *Journal Of Family Psychology*.4. 1, 80-98.

Şahin F. (2008). *Fiziksel istismar, Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Temel Kitabı*. Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

ŞAR, V., ÖZTÜRK, P. E., & İKİKARDEŞ, E. (2012). Çocukluk çağı ruhsal travma ölçeğinin türkçe uyarlamasının geçerlilik ve güvenilirliği. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 32(4), 1054-1063. Şener, A. & Terzioğlu, R. S. (2002). *Ailede Eşler Arasında Uyuma Etki Eden Faktörlerin Araştırılması*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Şendil, G., & Korkut, Y. (2008). *Evli Çiftlerdeki Çift Uyumu ve Evlilik Çatışmasının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi*. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 28, 15-34.

Tarhan N. (2017). *Mutlu Evlilik Psikolojisi*. İstanbul: Timaş yayınları.

Taşköprü, M. (2012). *Evlilik Doyumu ile Problem Çözme Becerileri, Stresle Başa Çıkma ve Evlilik Süresi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

TDK (2018). *Türk Dil Kurumu*.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c143cd4519c60.08764555

Tezer, E. (1986). *Evli Eşler Arasındaki Çatışma Davranışları: Algılama ve Doyum*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tufan-Çetin, B. (2010). *Evlilik Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İzmir

Tutarel-Kışlak, Ş. (2002). İlişkilerde Mutluluk Ölçeği (İMÖ): Güvenirlilik ve geçerlik Çalışması. *Kriz Dergisi* 10(37).

Tutarel-Kışlak, Ş. (1999). Evlilik Uyum Ölçeğinin Güvenirlilik ve Geçerlilik Çalışması. *3P Dergisi*,7(1). 50-57

Tuzcu, A. (2017). *Evli Bireylerde Kişilik Özelliklerinin Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu Üzerine Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Türkcan A. (1999). Türkiye’de Alkol Kullanımı ve Bağımlılığının Yaygınlığı Üzerine Bir Gözden Geçirme. *Türk Psikiyatri Dergisi* 10, 310-318

Whisman, M. A. (2006). Childhood trauma and marital outcomes in adulthood. *Personal Relationships*, 13(4), 375-386.

Wolff, S. (2002). *Problem Çocuklar -Stres Altındaki Çocukları Tedavi Etme Yöntemleri-*. Ayhan Oral & Seçkin Kara (Çev.). İstanbul: Say Yayınları.

Yeşilyaprak B. (2003). *Çalışan Anne ve Çocuk*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Yıldız, A. (2013). *Anne Baba Tutumları ile Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yılmaz, A. (2001). Eşler Arasındaki Uyum: Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgül Çalışmalar. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi* 4 (1), 1-13.

Yücel D. (2014). *Çocukluk Çağı İstismar Yaşantılarının Genç Yetişkinlik Dönemindeki Bağlanma Süreçleri, Psikopatolojik Semptomlar, İlişki Yeterlilikleri ve Aşk Tutumları ile İlişkilerinin İncelenmesi*. (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

EK.1 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın Katılımcı,

Elinizdeki form, çocukluk yaşantılarının evlilik yaşantılarına etkisi konusunda gerçekleştirilmekte olan bir araştırma için kişisel bilgilerinizi elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Formu doldururken isim yazma zorunluluğunuz yoktur. Aynı formu hem eşinizin hem de sizin doldurmanız gerekmektedir.. Araştırmanın gerçekçi sonuçlar verebilmesi için aşağıdaki sorulara dürüst ve içten cevaplar vermeniz beklenmektedir. Katılımınız için teşekkür ederim.

1. Cinsiyet: K ( ) E ( )

2. Yaşınız: 21-30 ( ) 31-40 ( ) 41 ve üstü ( )

3. Eğitim Durumunuz: İlkokul ( ) Ortaokul-Lise ( ) Üniversite ( )

4. Ekonomik Durumunuz: Çok iyi ( ) İyi ( ) Orta ( ) Kötü ( ) Çok kötü ( )

5. Herhangi bir işte çalışıyor musunuz?: Evet ( ) Hayır ( )

6. Kaç yıllık evlisiniz?: 0-5 ( ) 6-15 ( ) 16-25 ( ) 26 ve üstü ( )

7. Kaç çocuğunuz var?: Yok ( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ve üstü ( )

8. Ailenizin kaçınıcı çocuğusunuz?: 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ve üstü ( )

9. Eşinizle nasıl evlendiniz?

Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini aldık ( )

Anlaşarak evlendik, ailemizin iznini almadık ( )

Ailemiz tanıştırdı ,bizim onayımızı aldı ( )

Ailemiz tanıştırdı ,bizim onayımızı almadı ( )

Kaçarak evlendik ( )

EK.2. EVLİLİK DOYUM ÖLÇEĞİ

	Bana hiç uygun değil	Bana uygun değil	Bana biraz uygun	Bana uygun	Bana tamamen Uygun
1. Eşimin bana değer vermediğini hissediyorum					
2. Ailelerimizin evliliğimize müdahale etmeleri ilişkimizi olumsuz etkiliyor.					
3. Eşimin bedenini iyi tanırım.					
4. Eşim cinsel açıdan yeterlidir.					
5. Eşimin anne ve babasına evliliğinden daha çok önem vermesi beni mutsuz ediyor.					
6. Eşimle olan cinsel yaşamımda ön sevişme önemli bir yer tutuyor.					
7. Cinsel yönden eşimle uyumluyum.					
8. Eşimin bana güven duymadığını düşünüyorum.					
9. Eşimle her ikimizde cinsel doyuma ulaşıyoruz.					

	Bana hiç uygun değil	Bana uygun değil	Bana biraz uygun	Bana uygun	Bana tamamen Uygun
10. Bir topluluk içinde eşim beni komik duruma düşürür.					
11. Eşimin ailesiyle birlikte yaşamak benim için bir kabustur.					
12. Eşimin ailesinin etkisinde kalması evlilik ilişkimizi kötü etkiliyor.					
13. Eşimin ailesine hayır diyememesi beni mutsuz ediyor.					

EK.3. EVLİLİK UYUM ÖLÇEĞİ

1.Bu maddede yer alan ölçeği kullanarak, bütün yönleri ile evliliğinizdeki mutluluk düzeyini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı daire içine alınız. Ortadaki 'mutlu' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve sol uçta evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlık, sağ uçta ise evliliği çok mutlu olan küçük bir azınlık temsil edilmektedir.

* * * * *
ÇOK MUTSUZ MUTLU ÇOK MUTLU

Aşağıdaki maddelerde verilen konulara ilişkin olarak, siz ve eşiniz arasındaki **anlaşma ya da anlaşmazlık** derecesini uygun seçeneğe çarpı koyarak (X) yaklaşık olarak belirtiniz. Lütfen her maddeyi değerlendiriniz.

	Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşmadığımız olur	Sıklıkla anlaşırız	Hemen her zaman anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız
2.Aile bütçesini idare etme						
3.Boş zaman etkinlikleri						
4.Duyguların ifadesi						
5.Arkadaşlar						
6.Cinsel ilişki						
7.Toplumsal kurallara uyma (doğru, iyi veya uygun davranış)						
8.Yaşam felsefesi						
9.Eşin akrabalarıyla anlaşma						

Lütfen evliliğinizi **en iyi ifade** ettiğine inandığımız bir cevabı işaretleyiniz.

10.Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle,

- A) Erkeğin susması ile sonuçlanır
- B) Kadının susması ile sonuçlanır
- C) Karşılıklı anlaşmaya varılarak sonuçlanır.

11.Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

- A) Hepsini
- B) Bazılarını
- C) Çok azını
- D) Hiçbirini

12.Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

- A) Dışarıda bir şeyler yapmayı
- B) Evde oturmayı

12a. Eşiniz genelde aşağıdakilerden hangisini tercih eder?

- A) Dışarıda bir şeyler yapmayı
- B) Evde oturmayı

13.Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

- A) Sık sık
- B) Arada sırada
- C) Çok seyrek
- D) Hiçbir zaman

14.Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz,

- A) Aynı kişiyle evlenirdiniz
- B) Farklı bir kişiyle evlenirdiniz
- C) Hiç evlenmezsiniz

15.Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?

- A) Hemen hemen hiçbir zaman
- B) Nadiren
- C)Çoğu konularda
- D) Her konuda

EK.4. ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI ÖLÇEĞİ (ÇTQ-28)

Bu sorular çocukluğunuzda ve ilk gençliğinizde (20 yaşından önce) başınıza gelmiş olabilecek bazı olaylar hakkındadır. Her bir soru için sizin durumunuza uyan rakamı daire içerisine alarak işaretleyiniz. Sorulardan bazıları özel yaşamınızla ilgilidir; lütfen elinizden geldiğince gerçeğe uygun yanıt veriniz. Yanıtlarınız gizli tutulacaktır.

Çocukluğumda ya da ilk gençliğimde...	1.Hiçbir Zaman	2. Nadiren	3. Kimi Zaman	4. Sık Olarak	5.Çok Sık
1.Evde yeterli yemek olmadığından aç kalırdım.					
2. Benim bakımımı ve güvenliğimi üstlenen birinin olduğunu biliyordum.					
3.Ailemdekiler bana “salak”, “beceriksiz” ya da “tipsiz” gibi sıfatlarla seslenirlerdi.					
4. Anne ve babam ailelerine bakamayacak kadar sıklıkla sarhoş olur ya da uyuşturucu alırlardı.					
5. Ailemde önemli ve özel biri olduğum duygusunu hissetmeme yardımcı olan biri vardı.					

	1.Hiçbir Zaman	2. Nadiren	3. Kimi Zaman	4. Sık Olarak	5.Çok Sık
6. Yırtık, söküük ya da kirli giysiler içersinde dolaşmak zorunda kalırdım.					
7. Sevildiğimi hissediyordum.					
8.Anne ve babamın benim doğmuş olmamı istemediklerini düşünüyordum.					
9.Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora ya da hastaneye gitmem gerekmişti.					
10. Ailemde başka türlü olmasını istediğim bir şey yoktu.					
11.Ailemdelikiler bana o kadar şiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı ya da sıyrıklar oluyordu.					
12.Kayış, sopa, kordon ya da başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.					

	1.Hiçbir Zaman	2. Nadiren	3. Kimi Zaman	4. Sık Olarak	5.Çok Sık
13.Ailedekiler birbirlerine ilgi gösterirlerdi.					
14.Ailedekiler bana kırıcı ya da saldırganca sözler söylerlerdi.					
15.Vücutça kötüye kullanılmış olduğuma (dövülme, itilip kakılma vb.) inanıyorum.					
16.Çocukluğum mükemmeldi.					
17.Bana o kadar kötü vuruluyor ya da dövülüyordum ki öğretmen, komşu ya da bir doktorun bunu fark ettiği oluyordu.					
18.Ailemde birisi benden nefret ederdi.					
19.Ailedekiler kendilerini birbirlerine yakın hissederlerdi.					
20.Birisi bana cinsel amaçla dokundu ya da kendisine dokunmamı istedi.					

	1.Hiçbir zaman	2.Nadiren	3.Kimi zaman	4.Sık olarak	5.Çok sık
21.Kendisi ile cinsel temas kurmadığım takdirde beni yaralamakla ya da benim hakkımda yalanlar söylemekle tehdit eden birisi vardı.					
22.Benim ailem dünyanın en iyisiydi.					
23.Birisi beni cinsel şeyler yapmaya ya da cinsel şeylere bakmaya zorladı.					
24.Birisi bana cinsel tacizde bulundu.					
25.Duygusal bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma (hakaret, aşağılama vb.) inanıyorum.					
26.İhtiyacım olduğunda beni doktora götürecek birisi vardı.					
27.Cinsel bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma inanıyorum.					
28.Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

İsim: Sena Yunus Tozan

Adres: Beylikdüzü /İstanbul

Mail: senayunuss@gmail.com

Eğitim durumu:

İstanbul Ticaret Üniversitesi- *Psikoloji Bölümü*

Üsküdar üniversitesi- *Klinik Psikoloji Yüksek Lisans*

Stajlar:

Mavi Umut Anaokulu

Surp Pirgiç Ermeni Hastanesi

NP İstanbul Psikiyatri Hastanesi

İş deneyimi:

Evlilik Terapileri Enstitüsü- *Psikolog*

CSE Aile Danışmanlık Merkezi- *Psikolog*

Psikohome- *Psikolog*

Projeler:

Romantik İlişki Bitimi ile Kendilik Değeri Arasındaki Bağlantının Araştırılması
(Lisans- Bitirme Projesi)

Sertifika ve Eğitim Programları:

- Süpervizyon, *uzm.psk.Erhan ÖZDEN*
- Bilişsel-Davranışçı Terapi Eğitimi , *Evlilik Terapileri Enstitüsü Akademisi*
- Çözüm Odaklı Terapi, *Evlilik Terapileri Enstitüsü Akademisi*
- Kişilik Bozuklukları 1-2 , *Evlilik Terapileri Enstitüsü Akademisi (18 saat)*
- Terapinin temel Kavramları ve Klinik İlk Görüşme, *Evlilik Terapileri Enstitüsü Akademisi*

- Cinsel Terapi Süpervizyonu , *Uzm.Psk. Özge SONER*
- Cinsel Terapi Eğitimi 1-2 , *Evlilik Terapileri Enstitüsü Akademisi (18 saat)*
- İMAGO Süpervizyonu , *Louis W. McLeod, Ph.D Uluslararası İmago Çift Terapisi Eğitimi , Harville Hendrix, Helen Hendrix, John Hjarsø Mortensen, Ljiljana Bastaic (112 saat)*
- Psikiyatri ve Klinik Psikoloji Seminerleri , *İstanbul Psikiyatri Enstitüsü (36 Saat)*
- Psikodrama Tanıtım Grubu, *Psikodrama ve Grup Terapileri Derneği (3 Saat)*
- Madde Bağımlılığı, Aile içi şiddet, Cinsel Yaşam ve Sorunları, Evlilik Bağları ; *İstanbul Ticaret Üniversitesi (8 Saat)*
- İstanbul Üniversitesi Psikoloji Günleri 'Hasta ve Hastalık' adlı Seminer, *İstanbul Üniversitesi (16 Saat)*
- Çocuklar Sokakta Solmasın, *Hayat Sağlık ve Sosyal Hizmetler Vakfı (32 Saat)*

Uygulanan Testler:

Objektif Testler Eğitimi;

MMPI , Catell 2-A Zeka Testi ve Catell 3-A Zeka Testi, Alexander Pratik Zeka Testi, Goodenough Harris Bir İnsan Çiz Testi , Peabody Resim Kelime Eşleştirme Testi, Metropolitan Okul Olgunluğu Testi, Standartize Mini Mental Testi, Benton Görsel Bellek Testi, Apte Ankara Gelişim Tarama Envanteri, Porteus Labirentleri Testi, Bender Gestalt Görsel Motor Algı Testi, Draw A Person, Gesell Gelişim Testi